

GEOGRAFIA

Teriloră Române

Prelucrată după metoda catihetică

(Pentru Clasele Primare)

b^o 210440

de

CONSTANTIN GALIN.

Edițiunea a septea revădută și adăugită.

47874

Opă autorisată de Onorabilul Minister al Instrucțiunii publice.

EDITOR: TH. CODRESCU.

Preciul unui exemplar 60 bani.

TIPO-LITOGRAFIA BUCIUMULUI ROMAN.

1880.

1955

BIBLIOTECA ...

015.2/50646

156874

92657

Rc16/11

RC 1/30

B.C.U. Bucuresti

C156874

BIBLIOTECA

ROMÂNIA.

Teara, Confiniile și Origina.

Intrebare. Câte sunt părțile lumii ?

Respuns. Părțile lumii sunt cinci.

— Numesce cele cinci părți ale lumii.

— Europa, Asia, Africa, America și Océnia.

— În care din cele cinci părți ale lumii

locuim ?

— În Europa.

— În care țară din Europa ?

— În România.

— Ce este dar România ?

— România este o țară din Europa.

— Ce se numesce țară séu stat ?

— Țară séu stat se numesce o întindere

mai mare séu mai mică de pământ ce se guvernază după aceleași legi și este supusă aceluiași guvernământ ; această întindere de pământ se mai numesce și *Teritoriū*.

—Pe harta ce ai înainte, arată care este România ?

(Aice copilul arată figura României).

—Care sunt confiniile României ?

—Confiniile României sunt : la Ostū Basarabia de care se desparte prin Prut și Marea Neagră ; la Nord și Vest Austria, de care se desparte prin munții Carpați ; la Sud Serbia și Bulgaria de care se desparte prin fluviul Dunărea și semne inadins aședate.

—De ce origină sunt Români ?

—Românii sunt de origină latină. Limba lor e cea Română, fică acelei latine.

—Dar afară de Români mai sunt și alte națiuni în România ?

—Afară de Români mai sunt : Italiani, Francesi, Greci, Bulgari, Armeni, Poloni, Ruși, Germani, Unguri, Țigani, și Evrei.

—Tot-dé-una Romănia aũ fost locuită de Romăni?

—Ba nu, căci Romăniı sunt aduși aice de la Roma și din alte părți a le Italiei, pe la anul 100-105 după Christos, de cătră Traianũ, marele Imperatore al Romanilor ; prin urmare noi Romăniı suntem strenepoții vestitului popor Roman.

—Bine, dar țera Dacilor cuprindea numai pe România ?

—Ba nu. Ea cuprindea pe România, Basarabia, Bucovina, Transilvania, Maramo-
rășul, Temișiana și Crișiana ; dar diferite evenimente petrecute in aste țeri, le-au despărțit precum le vedem astă-
-đi.

**Intinderea României. nnumerul locuitorilor, Guvernă-
mântul, Instrucțiunea publică, armata, Religiunea,
Marca si Colorile.**

—Care este întinderea României ?

—Intinderea României este ca la 130,000 kilometri patrați sau 26,260,000 pogóne.

—Câți locuitori sunt în România ?

—In România sunt la 5,500,000 locuitori.

—Cum se numesce Capul Statului in România ?

—Se numesce principe séu Domnitoriu, iar din vechime se numia Voevod.

—Cum este guvernământul României ?

—Guvernământul României este monarhică constituțional și ereditar.

—Care guvernământ se numesce monarhic ?

—Monarhic se numesce felul de guvernământ al unui Stat care se cărmuesce de o singură persoană.

—Ce se numesce Guvernământ constituțional ?

—Constituțional se numesce felul de Guvernământ unde Capul Statului nu cărmuesce țera duple voea lui, ci duple o lege făcută prin deputații națiunei și care se numesce Constituțiune.

—Ce este Constituțiunea ?

—Constituțiunea este legea fundamentală într'o țeră, care regulază drepturile și datoriile cetățenilor cătră Guvern, a Guvernului cătră cetățeni și a cetățenilor între ei.

—Ce se numesce guvernământ ereditar?

—Guvernământ ereditar se numesce acela unde Capul Statului are Tronul țerei de moscenire la urmașii sei.

—Cu a cui concurs guvernază Domnitorul Românilor?

Domnitorul guvernază cu ajutorul Miniștrilor pe care și-i alege el, Miniștrii sunt răspunzători cătră națiune; persóna Domnitorului este inviolabilă și sacră.

—Și câte Ministerii sunt?

—Sunt șapte Ministerii: de Interne, de Justiție, de Finance, de Resbel, de Culte și de Instrucțiune, de Agricultură, Comerț și lucrări publice, și de Esterne.

—Cine atârnă de Ministerul de Interne?

—De Ministerul de interne atârnă toți prefectii, subprefecții, primarii, polițaii orașelor și guarda orășănescă, el supravighiază asupra telegrafelor, postelor, penitenciarilor sau localurilor de închisóre și asupra serviciului sanitar.

—Cine atârnă de ministeriul de justiție?

—De ministerul de justiție atârnă toți

judecătorii, cari judecă și impart dreptatea în România.

— Cine atârnă de ministerul de Finance ?

— De ministerul de finance atârnă toți strângătorii de bani precum : Casierii, perceptorii, etc. el supraveghează asupra vămirilor, moșiilor statului, ocnilor, etc.

— Cine atârnă de ministerul de resbel ?

— De acest minister atârnă armata regulată și neregulată.

— Cine atârnă de ministerul Cultelor și Instrucțiune ?

— De acest minister atârnă toate așezămintele de învățatură publică și privată, toate bisericile, monastirile, clerul și institutele de bine-facere, el supraveghează asupra bibliotecilor, museelor, arhivelor Statului, și tétrelor.

— Ce atribuțiuni are ministerul agriculturii, comerțului și lucrărilor publice ?

— Acest minister îngrijesce de buna întreținere a căilor de comunicație, precum : căi ferate, șosele, poduri etc. spre acest scop totă țera este împărțită în 10 circumscripții.

El îngrijește asemenea și de prosperarea agriculturii și comerțului.

—Ce atribuțiuni are ministerul de Esterne?

—Acest minister pòrtă politica din afară a țerei; el supravighiază asupra porturilor și a corpului diplomatic ce țera îi are în străinătate, pe lângă fie-care putere, pentru bunele sale relațiuni cu cele-alte țeri.

—De cine să esercită puterea legiuitoare în România?

—Se esercită de cătră Domnu, Adunarea deputaților și Senat. Proiectele de legi se dau de Miniștri; Deputații și Senatorii au și ei dreptul a propune legi. Adunarea și Senatul le discută. Domnul are puterea a le sancționa séu a le respinge. Numai legea care are aprobarea a câte trei puteri se pòte pune în lucrare.

—De cine se esercită puterea judeciară în România?

—Puterea judeciară în România se esercită de cătră Curți și Tribunale.

—In câte grade se împarte instituțiunile ce esercită puterea judeciară?

—Se împart în patru grade: *Judecătorii de pace* cari sunt câte unul în fiecare Ocol, iar în urbele cele mari sunt câte doi sau mai mulți; *tribunalele de prima instanță*, ce își au reședințele lor în fie-care capitală de district; *curțile apelative*, ce își au reședințele lor în urbele: București, Iași, Craiova și Focșani; *înalta Curte de Casațiune*, ce își are reședința sa în Bucuresci.

—Ce așezăminte de învățătură publică sunt în tótă Romănia?

—În fie-care comună rurală sau urbană sunt câte una sau mai multe școli primare pentru băeți și fete. Numerul școlilor primare rurale este peste 2000, al celor urbane de băeți 140 și acelor de fete 120; școli secundare de băeți sunt 35 și 7 de fete; școli speciale 27 de băeți și 3 de fete; școli superioare sau universități 2 și școli private 236 *).

—Cum se împarte puterea armată a Romăniei.

*) După statistica oficială la finele anului școlar 1877—1878.

—Puterea armată a României se imparte în două: armata permanentă și armata teritorială. Tot românul trebuie să facă parte din unul din aceste felii de armată, de la vârsta de 21 ani până la 50 ani.

—Din ce se compune armata permanentă ?

—Armata permanentă se compune din infanterie, vânători, cavalerie (roșiori), artilerie, geniu, flotilă, tren și serviciu sanitar. Ea este împărțită în cinci divisi: I în Craiova, II în București, a III în Galați IV în Iassi, și a V în Dobrogea.

—Din ce se compune armata teritorială ?

—Armata teritorială se compune din dobrobanți și calarazi. Acastă armată este localisată și împărțită pe districte. Ast-fel puterea armată a României în timp de pace este de 20,000 ómeni și 2880 cai și 45,000 ómeni în timp de resbel din armata permanentă, iar din armata teritorială 55,000 ómeni și 14,624 cai în timp de pace, și 85,616 ómeni in timp de resbel, in totul România póte râdica în timp de resbel peste 120,000 luptători. Afară de armata permanentă și cea

teritorială, puterea armată a României mai cuprinde și milițiile formate din toți românii de vâsta de 21—36 ani, cari nu fac parte nici din armata permanentă nici din cea teritorială, și din garda orășenească sau glóte la care fac parte toți Români de la vâsta de 36—45 ani impliniți.

—De ce religiune sunt Români?

—Români sunt de religiune ortodoxă séu creștină de biserica răsăritului. Dar d'între străini mare parte sunt catolici séu de biserica apusului; apoi mai sunt protestanți, reformați (luterani) și armeni, Evreii, într'un număr înspăimântător, sunt de legea Mosaică.

—Care este marca României?

—Marca României este: *Vulturul Român și Zimbrul, un Leu și doi Delfini*. Vulturul este simbolul inteligenței, Zimbrul este simbolul puterii și al agriculturii, Leul este simbolul puterii, Delfinii este semnul că România, din vechime, și acuma din nou, posedază o mare parte din Marea Neagră. Iară dedesuptu se vede divisa: *Nihil sine Deo*.

—Care sunt colorile naționale?

—Colorile naționale sunt: roșiu, galben și albastru; din acestea roșiu și albastru sunt ale României-Moldave, erva galben și albastru ale României-Muntene.

Clima României, felul pământului și caracterul Românilor.

—Ce se numesce climă?

—Climă se numesce gradul de temperatură al unei țeri séu al unui loc.

—Cum este clima României?

—Clima României este sănătósă și dulce. Inse locurile muntóse se deosebesc de cele câmpene; cele muntóse sunt mai reci, iară cele câmpene mai călduróse. Vara se întămplă călduri mari: asemenea și ploi cu tunete, fulgere, trăsните și grindene. Earna, câte-o dată este gerósă, în cât chiar Dunărea îngheață. Primăvera și Tóamna sunt anotimpii cei mai frumoși.

—Cum este pământul României și cum se imparte in privința producțiunii?

—Pământul României este unul din cele mai productive din Europa. In acéstă pri-

vință el se imparte in patru regiuni: întâia, *regiunea muntósă*, acoperită cu păduri in care sunt tot felul de lemne, iar in năuntru pământului sunt o mulțime de minerale; a doua, *regiunea delurósă*, acoperită cu vii și cu livezi; a treia, *regiunea câmpenósă*, cuprinđând câmpiile fôrte întinse, care produc tot felul de cereale și fânațe; a patra, *regiunea báltósă*, in partea despre răsărit a Dobrogei, despre Marea-Négră, insemnată pentru pescăriile cele multe.

—Cnm este caracterul Romănilor?

—Romăniile in genere sunt ualți la statură, bine făcuți, frumoși la figură, cu multă in-telegință și cu constituțiune sănătósă. Bólele in-tre eile sunt rari. Eile sunt ómeni fôrte lini-sciți și supuși; dar in resboiu se luptă cu mare vitejie.

**Fluvii, Riuri, Lacuri, Porturi, Insule, Munți, Șesuri
si ape minerale,**

—Ce se numesce fluviu?

—Fluviu se numesce un curs mare de apă, ce isvoresce de ordinar de sub pólele

munților, primesce în sine un mare număr de riuri și se varsă în marea.

—Câte fluviu sunt în România ?

—România are numai un singur fluviu, *Dunărea* (Danubiul), ce isvorește din Germania din pădurea Neagră, merge mai prin mijlocul Europei și atinge România la satul Vârciorova, de acolo pleacă spre est până la satul Isvoru-Frumos unde face o cotitură ; de aici se îndreaptă iarăși spre est până la satul Cetate, unde face cea mai mare cotitură pe pământul României în districtul Jiul-de-jos. Cursul Dunărei se îndreaptă așa zicând spre răsărit mărginind partea despre sud a României ; apoi la Galați face o cotitură ce merge până la Reni, de acolo cotigesește și lângă Tulcea se desparte în două brățe mari : *Brăciul St. Georgiu* și *Brăciul Ekiliei*. Din brațul St. Georgiu, puțin mai în gios de Tulcea, se mai formează încă un al treilea braț, numit brațul *Sulinei*, și astfel Dunărea se varsă în Marea-Négră prin trei guri. Pământul cuprins între gurile Dunărei, se numește *Delta Dunărei*, care

cuprinde o mulțime de insule, lacuri și mlaștine. Cursul Dunărei de la izvorul seu și până la Marea Neagră este de 2,800 kilometri : iar acel de pe țărmul României este de 912 kilometri.

—Ce se numesce riu ?

—Riu se numesce un curs de apă mai mic de cât fluviul ce se varsă séu într'un fluviu séu într'alt riu.

—Câte riuri sunt in România ?

—In România sunt multe riuri, dar mai principale sunt 28, din cari 6 mari și 22 mici.

Cele 6 mari sunt :

Prutul ce isvoresce din Carpații Galiției intră in țără pe la satul Boian, udă partea despre ost a României, și la Reni se varsă in Dunărea. Intinderea Prutului in tot cursul seu este la 758 kilometri.

Siretiul ce isvoresce din Bucovina de sub poalele Carpaților, intră in România mai in sus de satul Cândescii, districtul Dorohoiu ; trece prin mișlocul României Moldave și din sus de Galați se varsă in Du-

nărea. Intinderea Siretiului în tot cursul său este de 624 mii metri.

Ialomița ce isvorăște din Carpații României, la satul Vălenii, se îndreaptă spre sud-ost și se varsă în Dunărea la Pioa-Petrei său gura Ialomiței.

Argeșul ce isvorăște asemenea din Carpații României, de sub muntele Albina, curge spre sud-ost și lângă Oltenița se varsă în Dunărea. Argeșul în tot cursul său este de 251,400 metri.

Oltul ce isvorăște din Carpații Transilvaniei, intră în România pe la satul Cănenii, curge în jos trecând prin Râmnic, Slatina și Turnu unde se și varsă în Dunărea. Intinderea Oltului este de 453 kilometri. Oltul împarte România Munteană în două părți: România Mare și România Mică.

Jiul ce isvorăște ca și Oltul din Transilvania, intră în Țară pe la pasul Vulcan, curge în jos trecând pe lângă orașele Târgul Jiu și Craiova, și apoi se varsă în Du-

nărea la Bechet. Intinderea acestui riu este de 400 kilometri.

Cele 22 mici sunt:

Jijia, ce isvorăscă din lacul Dorohoiu și se varsă în Prut la Scoposeni districtul Fălciu.

Bahlui ce isvorăscă din pădurea satului Deleni districtul Botoșani, trece prin târgurile: Hârlău, Podul-Ilóei și prin orașul Iași, vărsându-se în Jijia la satul Țuțora districtul Iași.

Suceava isvorăscă din Bucovina și se varsă în Siretiu la satul Litenii.

Moldova ce isvorăscă din Carpații Bucovinei, intră în România mai în sus de Cârlibaba, și se varsă în Siretiu în jos de Roman.

Bistrița ce isvorăscă din Carpații Transilvaniei, intră în România pe la satul Șarul Dorna, și se varsă în Siretiu la satul Fundu.

Trotușul ce isvorăscă din Carpații Moldovei lângă pasul Ghimeș districtul Bacău, și se varsă în Siretiu la satul Domnesci, districtul Putna.

Bârladul ce isvorăscă din pădurea satului Giurgeni districtul Roman, trece prin orașele : Vasluiu, Bârlad, Tecuciu, și se varsă în Siretiu la satul Șărbănesci.

Putna este un riu mic.

Milcovul este iarăși un riu mic ce disparte România moldovă de cea munténă.

Râmnicul ce isvoărsce din Carpații României la satul Neculi, aprópe de hotarul Transilvaniei, trece prin orasul Râmnicul-Sarat și se varsă în Siret la satul Beleiug.

Buzenul ce isvorăscă din Carpații Transilvaniei, intră în țară pe la satul Cordonu districtul Buzeu, trece prin orașul cu acest nume, și la satul Macsimeni se varsă în Siretiu.

Brahova ce isvorăscă din muntele Predal în Transilvania și se varsă în Ialomița la satul Răceni.

Dâmbovița ce isvorăscă din muntele Craiu districtul Argeșu trece prin Bucuresci și se varsă în Argeș la satul Budesci districtul Ilfov.

Neajlovul isvoărsce din districtul Argeș și se varasă în riul Argeș satul Falastóca.

*Teleormanul*u isvorăscce la satul Cănenii districtul Argeșu și se varsă in Vede la satul Cervenii de jos.

*Topologul*u ce isvorăscce de sub pôlele muntelui Suru, in districtul Argeșu și se varsă in Oltu la satul Ostroveni.

Vede ce isvorăscce la vest de Curtea de Argeș și se varsă in Dunărea la satul Petroșani.

*Călmățiuu*l ce isvorăscce de la satul Alimănesci, districtul Oltu, și se varsă in lacul Zimnicea.

Lotru isvorăscce din muntele Poana-Murei in districtul Jiulu-de-sus și se varsă in Oltu la satul Galotrenii.

Oltețiu isvorăscce din valea Nedele districtul Vâlcea și se varsă in Oltu la satul Gigărtu districtul Romanați.

Silortu isvorăscce de sub poalele muntelui Căsta-petrăsa in districtul Jiul-de-sus și se varsă in Jiu la satul Țințărenii districtul Jiul de jos.

Cerna isvorăscce din Temișiana, face puțin marginea Romăniei despre acăstă țără și se varsă apoi in Dunărea.

Afară de riurile enumerate mai sus, România are o mulțime mare de riușore și pârae care șerpuesc în toate direcțiunile pe întregul ei teritoriu. Aceste riușore și pârae fac ca țera noastră să fie una din cele mai frumoase și mai fertile țeri din Europa.

—Ce se numesce lacu?

—Lacu se numesce o întindere mai mare séu mai mică de apă stătătoare.

—Câte lacuri sunt în România?

—În România sunt foarte multe lacuri, eazuri și bălți, dar cele mai insemuate sunt 18 și anume: *Dorohoiul* séu *Ezerul*, în districtul Dorohoiu, în partea de sus a poliției cu acest nume, are 150 fălci întindere. *Drașcanii* în districtul Botoșanii are 840 fălci. *Fălciul* lângă poliția cu acest nume are 80 fălci. *Brateșul* lângă Galați în districtul Covurluiu are 11,000 fălci. *Balta-Albă* în districtul Râmnicul-Sarat. *Călărași* și *Sălățui* în districtul Ialomița. *Greaca* în districtul Ilfovul. *Zimnicea* în districtul Teleormanulu. *Padina* în districtul Romanații. În delta Dunărei și Dobrogea sunt o mul-

time de lacuri, din care vom spune numai pe Raseli și Sinoe.

— Ce se numesce portu?

— Portu se numesce locul acela intr'o mare séu intr'un fluviu unde staționéză vasele plutitoare.

— Câte porturi sunt in România?

— Porturi sunt la 40, dar cele mai principale sunt următoarele: Severinul, Calafatul, Turnul, Giurgiu, Oltenița, Corabia, Sioa-Petri, Brăila, Galații la Dunărea, iar Chiustengia și Mangalia la Marea-Neagră.

— Ce se numesce insulă?

— Insulă se numesce o bucată de pământ incungiurată cu apă.

Câte insule are România?

— România are in Dunărea peste 300 insule, iar in Marea Neagră insula Șerpilor, in fața gurilor Dunărei.

— Ce se numesce munte?

— Munte se numesce o înălțatură mare de pământ petros.

— Ce munți sunt în România ?

— Tótă partea despre méză-nópte și apus a României se incinge de munții Carpați, care începând în sus de Folticeni merg până la Orșova, formând ast-fel un semicerc ce este un mur natural de apărare al Românilor contra invasiunii streinilor. Noi înse pentru facilitate (inlesnire) nu vom enumera de cât pe cei mai iusemnați dintre ei, și anume: *Nejoc* în districtul Argeșu, *Bucegiul* în districtul Prahova cu piscul seu cel înalt numit *Om*, *Sionul* seu *Ciah-lăul* în districtul Neamț; partea despre răsărit a acestui munte este mai înaltă și alcătuesce vârful lui care se numesce *Sa-naghia* seu *Fecióra*, ce se rădică în forma unui turn. *Băringul* în districtul Jiul-de-sus, *Suru* în districtul Arges, *Craiu* tot în acest district, *Nemira* în districtul Prahova, *Penteleu* în districtul Buzeu, produce fânațe bune și unde se și face renumita brânză de *Penteleu*, *Leucaș*, *Rarâul* etc.

— Ce se numesce *șes* ?

— *Șes* se numesce o întindere de pă-

mânt plană, adecă fără munți și fără deluri.

—Care sunt șesurile cele mai principale ale României ?

—Șesurile cele mai principale ale României, și care sunt foarte fertile în privința cerealelor și a fânateilor sunt : Șesul Siretiului, al Brutului, al Fijiei, al Bahluiului, al Moldovei, al Bârladului, al Râmnicului, al Buzelui, al Ialomișii, ce este foarte întins și pustiu, al Argeșului, al Vedei, al Oltului și al Jiului.

—Ce ape minerale sunt în România ?

—În România sunt o mulțime de ape minerale și care se pot compara cu cele mai bune din Europa ; cu toate acestea, de și avem ape minerale destul de bune, nu căutăm a ne folosi de ele, ci mergem în alte țeri spre a ne căuta de sănătate.—Bine ar fi dără ca Românii să cêră și ei de la străini numai ceea ce n'au !—Aceste ape sunt :

Borca isvor cu apă minerală de fer în districtul Suceava, lângă satul cu asemenea numire, între munți, are o pusetură foarte frumoasă.

Bălfărescii apă minerală sărată in districtul Neamțu.

Strunga in districtul Iași departe de Târgul-Frumos ca de o oară. Aice se află trei fântâni cu apă de pucioasă, aședate intr'unu rediu care vindică pe mulți bolnavi.

Slănicul in districtul Bacău, cu ape de pucioase și de fer, are o pozițiune foarte romantică. Isvórele sunt 6 la numer. Băile de la Slănic sunt cele mai renumite și mai vizitate in România.—Epitropia Sf. Spiridon, au luat măsuri laudabile, spre a întemeia aici un stabiliment de băi, care se rivalizeze cu acele din streinătate.

Olănescii in districtul Vâlcea, isvor cu apă minerală de pucioasă și puține săruri, se află intr'o pozițiune fórte încântătoare și are un aer curat și senătos. Apa acestui isvor intrece in tărie și efectele sale pe multe ape chiar din străinătate, căci din o mare depărtare se simte mirosul de pucioasă ce se află in așa mare cantitate in cât o póte lua omul cu mâna diminéta, din banele in care se strănge apa nóptea.

Bobocii in districtul Buzeu intre munti, cu apă de puciosă și puține săruri.

Bucioasa in districtul Dâmbovița, isvoru cu apă de puciosă.

Călimănescii in districtul Vâlcea, lângă satul cu asemenea numire, cu apă minerală de puciosă, este renumită pentru vindecarea mai multor bóle, precum și prin pozițiunea sa cea incântătoare.

Siciorul-Lupulni lângă satul cu asemenea numire, cu apă de fer și de var. Vailuța pe moșia Zahorna, fântână cu apă sărată și amară, amândoué in districtul Iașii.

Balta-Albă lângă satul cu asemenea numire, in districtul Râmnicul-Sarat, apa ei e de sare cu miros de oue clocite.

Uifon lângă schitul cu acest nume, cu apă de puciosă, in districtul Buzeu.

Oena și Grozescii in districtul Bacău, cu apă limpede și sarată, etc.

Căile ferate.

— Care este linia principală a căilor ferate române ?

— Linia principală a căilor ferate ro-

mâne este : de la Ițcani, lângă Suceava, merge prin Roman, Bacău, Adjud, Tecuciu, Bărboși, Brăila, Buzeu, Ploești, București, Pitești, Slatina, Craiova, Severin, Vârciorova și trece la Orșova. Lungimea acestei linii este de 953 kilometri.

—Care sunt liniile secundare ?

—Liniile secundare sunt : Verești-Botoșani, Pașcani-Iași, Iași-Ungheni, Tecuciu-Bărlad, Bărboși-Galați, București-Giurgiu, Giurgiu-Smârda, Ploești-Predeal. Toate aceste linii in o lungime de 375 kilometri.

Incurând va fi in circulațiune și linia Mă-rășesci, Focșani la Buzeu.

Afară de aceste linii, din România propriu zisă, mai este in Dobrogea linia Cernovoda-Chiustenge.

Productele României.

—Ce produse se gasesc in România ?

—România este una din țerile cele mai abundente din Europa in privința produselor naturale. In munți, câmpiile și apele ei, se găsesc produse de trusele remne :

Din *minerale* in sinul munților se află : aur, argint, fer, aramă, marmură ; mine de sare foarte bogate, precum : acele de la *Târgul-Ocnei* in districtul Bacău, de la *Ocnămare* in districtul Vâlcea, *Telega* și *Slănicul* in districtul Prahova ; fântâni de păcură, ape minerale, ceară de pământ, cărbuni de pământ, chihlimbar galben și negru. Din aceste minerale numai sarea, pecura și marmura se exploatează, și care aduc țerei un venit insemnat, toate cele-alte sunt neglijate. Din vechime in districtul Suceava și Mehedinții se scotea aur și se tăie bani.

Din *vegetale* in câmpii se află : popușoiu (porumb), grâu, sacară, orz, ovăs, hrișcă, malaiu, inu, cânepă, tutun, fasole, bob, mazere, linte, crastaveți, bostani, zămoși, harbuji, etc.

Dintre fructe, livețile și grădinele ni dau mere, pere, gutăi, persici, zarzare, cireșe, vișine, prune, nuci, alune, pomușoră, smeură, fragi, căpșune ; iar prin florării se cultivă și smochine, castane, migdale, alămăi etc.

Viile din România produc vinațe foarte

vestite in cât unele din ele ca cele de la Odobesci, Cotnaru și Drăgășani se pot ase-măna cu cele mai bune din Europa.

Arborii neroditori ce se intrebuintază la facerea caselor, corăbiilor, vaselor etc. umplu pădurile și luncile țerei, precum : stejarul, bradul, teiul, fagul, carpenul, ulmul, frasi-nul, piul, arinul, mălinul, mestecănul, etc.

Din animale, și anume din cele salbatice sunt : urși, lupi, vulpi, bursuci, pōrci selba-tici, cerbi, căprioare, iepuri, veverițe, răși, jderi. Dintre cele sburătoare sunt : vulturi fōrte mari, șoimi, uli, dropii, potărnică, co-lumbi; dintre cele domestice : găini, gâsce, rețe, curci, păuni, etc.

Dintre insecte sunt : albinele care culeg miere și ceară, din câmpii și grădini, și care aduc un profit bun cultivatori-lor. Apoi mai sunt vermi de matasă ce se cultivă puțin, și gândacii de turbat care se intrebuintază in medicamente.

Din pesci in riuri, lacuri și bălți se află: somn, moron, cigă, lin, crap, știucă, costrăș,

plătică, caras, raci, etc. in riurile de prin munți se mai găsesc păstrăvi foarte gustoși și buni la mâncare.

In eazuri și bălți se găsesc o mulțime de lipitori, care parte se intrebuintează in țără, parte se vând in alte țeri spre luare de sânge.

—Cu ce se ocupă locuitorii României?

—Majoritatea locuitorilor României se ocupă cu agricultura și crescerea vitelor; iar cei de prin orașe se ocupă cu comerțul și puțini cu industria.

Esportul și importul.

—Ce fel de produse se esportază din țără, precum și ce fel de obiecte să impórtă in România?

—România, in tot anul, vinde țerilor vecine o mare cantitate din produsele ce ea produce; de asemenea ea cumpără din alte țeri obiectele de care are necesitate.

Valora obiectelor și produselor ce se esportă, luată in termiu mediu, este de 140,000,000 lei noi pe an.

Valora tuturor obiectelor ce se impórtă din străinătate, luată termin mediu, se urcă la suma 90,000,000 lei noi.

Împărțirea României.

—In câte părți mari se imparte tótă România ?

—Tótă România se imparte in trei părți mari: *România-Moldova séu de-a-stânga Mitcovului*, *România-Munteană séu de-a-dreapta Mitcovului și Dobrogea*.

—Dar România-Moldovă și cea Munteană, cum se mai impart ?

—România-Moldovă se imparte in două: *România de sus*, ce se întinde de la Iași spre nord, și *România de jos*, de la Iași spre sud. Acea Munteană asemenea se imparte in două, prin riul Oltu: *România mare sau de-a-stânga Oltului și România mică séu de-a-dreapta Oltului*.

—Dar în privința bisericească cum se imparte România ?

—Se imparte in 8 Eparhii. Patru in România-Munteană și patru in cea Moldovă; cele patru din România-Munteană sunt: Mitropolia de Bucuresci (Mitropolitul Primat), Episcopia de Buzeu, de Argeș și de Râmnic. Cele patru din România-Moldovă sunt : Mi-

tropolia de Iași, Episcopia de Roman, de Huși și a Dunărei de jos.

—Câte biserici sunt in România?

—In România sunt 6,820 biserici.

—Ce se numesce district?

—District séu județ se numesce o bucată de teritoriu ce se administréză de cătră un prefect.

—Câte districte are România?

—România are 30 districte, din care 13 sunt în România-Moldovă și 17 in România-Munténă, afară de Dobrogea.

—Districtele cum se mai impart?

—Ele se impart in plase séu plaiuri, și plasele in comune.

—Ce se numesce dar plasă?

—Plase séu plaiu se numesce o parte de loc dintr'un district ce se administréză de cătră un sub-prefect.

—Cât e numerul plaselor din tótă România?

—Numărul plaselor din tótă România este de 155, din acestea 60 sunt in România-Moldovă, și 95 sunt in cea Munteană.

—Ce se numesce comună ?

—Comună se numesce totalitatea cetățenilor unui oraș séu a unui stat, cari sunt legați între ei prin legături de vecinătate, lucrând împreună pentru buna stare a comunei.

—De cine se administréză o comună ?

—Ori-ce comună se administréză de cătră *consiliul ei comunal* in fruntea caruia este *Primarul*.

—Câte comune sunte in România ?

—Numărul comunelor din România este de 3,080, din care 68 urbane și 3,012 rurale.

Districtele României cu Capitalele lor.

—Care sunt cele 30 districte ale României cu capitalele lor ?

—Sunt acestea :

A.

România de sus.

1. Dorohoiu	capit.	Dorohoiu.
2. Botoșanii	"	Botoșani.
3. Suceava	"	Folticeni.
4. Némțul	"	Peatra.
5. Bacău	"	Bacău.
6. Romanul	"	Romanul.
7. Iașii	"	Iașii.

B.

România de gios.

8. Vasluiu	capit.	Vasluiu.

9. Fălcu	"	Huși.
10. Tutova	"	Bérladul.
11. Tecuciu	"	Tecuciu.
12. Covurluiu	"	Galați.
13. Putna	"	Focșani.

C.

România mare

14. R. Serat	capit.	Râmnicu.
15. Brăila	"	Brăila.
16. Buzeu	"	Buzeu.
17. Ialomița	"	Calarăși.
18. Prahova	"	Ploesci.

19. Ilfovol	capit.	Bucuresci.		
20. Vlașca	"	Giurgiu.		
21. Dâmbovița	"	Târgoviște	26. Romanati	capit. Caracal.
22. Muscelu	"	Câmpu-Lung	27. Jiul-de-jos	" Craiova.
23. Argeșul	"	Pitesci.	28. Vâlcea	" Râmnic.
24. Oltul	"	Slatina.	29. Jiul-de-sus	" T. Jiul.
25. Teleorman	"	Turnu.	30. Mehedinții	" Severin.

D.

România mică

E.

Dobrogiia cu doue despărțeminte.

I. Districtul Dorohoiu

—De unde și-a luat numirea și care e marca lui ?

—Districtul Dorohoiu se numesce astfel de la capitala sa ; el este districtul cel mai despre nord. Lacul Dorohoiu, care este lângă politia cu acest nume produce raci mulți și gustoși, pentru care marca sa este un *rac*.

—Cum se sub-imparte și care sunt locurile cele mai insemnate ?

—Se sub-imparte in 6 plase, și are 67 comune. Locurile principale sunt :

Dorohoiul lângă lacul cu asemenea nume, are 10,000 locuitori ; este capitala districtului. Biserica Sfântului Neculai din acest oraș este făcută de Stefan cel Mare.

Mihaileni la marginea despre Bucovina; politia este întemeiată după un plan regulat de către Domnul Mihail Sturza acăruia nume îl și pörtă. Mai înainte fu capitala districtului; are trecătoare în Bucovina.

Herța, Darabani și Seveni polițiore.

Rădăuții și Camornița lângă Prut au trecatori in Basarabia.

In acest district la satul Bălinescii se află o biserică de pétră cu hramul Sântului Nicolae, zidită de către Logofătul Ión Tăutu ministrul lui Stefan cel Mare. Pe päretele bisericeii se vöd portretele lui Tăutu, a soției și copiilor sei.

2. Districtul Botosanii.

—De unde și-a luat numirea și care este marea lui?

—Acest district s'a numit ast-fel de la capitala sa. El are fânațe bune și produce fân mult pe șesurile Siretului și Jijiei, pentru aceea marca sa este o Cósă.

—Cum se sub imparte și care sunt locurile cele mai principale?

—Și acesta se sub imparte in 6 plase, și

are 52 comune. Locurile principale sunt :

Botoșanii are la 40,000 locuitori, (numirea de Botoșani se ține că și-au luat'o de la Batus-Chan, șeful Tatarilor ce și stabilise capitala aice), este capitala districtului, are un liceu, trottoare asfaltate, o imprimerie, doue librării un spital mare și doue scoli de meserie și de industrie. Botoșanii este cel întâiu loc pentru comerț în țara de sus.

Hârslău politie, la marginea despre sud a districtului. Biserica Sântului Dimitrie din acest oraș este făcută de Ștefan cel Mare; aice se vîd și ruinele palatului acestui Domn. În apropiere de această politie la satul Deleni, este o carieră de petre de moară.

Sulița pe malul stîng al lacului Dracșani, polițióră.

Ștefănescii lângă Prut, întemeiat—după cum se ține—de Ștefan cel Mare, de la care și-a luat și numele.

Burdujenii cu trecătoare în Bucovina.

Bucecea polițióră în drumul ce duce la Mihaileni.

Frumușica polițióră.

3. Districtul Suceava.

—De unde se numesce ast-feliu și care este marcă lui?

—Se numesce ast-feliu de la riul și vechia sa capitală Suceava, ce astăzi este sub Austria. Acest district are multe păduri de stejar și brad, pentru care marca sa este *Trei stejari*.

—Cum se sub-împarte și care sunt locurile cele mai principale?

—Se sub-împarte în 4 plase și are 62 comune. Locurile cele mai principale sunt:

Folticeni cu 15,000 locuitori, este capitala districtului, are un Gimnasiu. *Folticeni* este renumit pentru earmarocul seu cel mare, unicul în totă România, ce se face la 20 Iuliu de Sântul Ilie; aice vin neguțitori de prin toate țerile vecine, și ține peste trei septemâni. In vara anului 1865, *Folticeni* au ars mai tot, acum este rădicat din nou.

Baia fu din vechime politie însemnată; este intemeiată—după cum se țice—de cătră Bogdan Dragoș, a căruia fu și reședința.

Baia este renumită, căci din vechime aice se culegea aur și se tăia monedă; astăzi este un simplu sat lângă care se văd numai ruinele. La Baia, Stefan cel Mare bătău pre Unguri la 1467; Regele Matei Corvin rănit in trei locuri abia putu scapa cu fuga.

Cornul-Luncei are trecătoare in Bucovina.

Lespezile lângă Siret, politie mică, dar insemnată pentru petrele ce se scot de aice.

Șașcanii politióră mică, cu un mare viitor.

Aice se află o stațiune de fer, ce este fórte insemnată, având mai multe atelii, cu un mare număr de lucrători. Are o capelă catolică.

Socii sat însemnat prin lupta ce se ținu aice intre Stefan cel Mare și Radu Domnul Valahiei la anul 1476, și unde acest din urmă fu invins.—In acest district, la satul Ruginósa este mormântul lui Cuza Vodă.

4. Districtul Neamțului.

—De unde 'și are numele și care'i marca?

—Acest district s'a numit așa de la riul Némțu, precum și de la vechia cetate Némțu a cărei ruine se văd încă lângă Târgul Némțu; produce animale multe pentru vânătoare,

prin munți, pentru care marca sa este o Căprioară.

—Cum se sub-imparte și care sunt locurile cele mai principale ?

—Se sub-imparte în 5 plase și are 53 comune. Locurile principale sunt ;

Pétra, în vechime numită *Petrodava* cu 20,000 locuitori, este capitala Districtului, are un gimnasiu real și o tipografie. Între zidurile de aici se înseamnă, Biserica Sântului Ión făcută de Ștefan cel Mare. *Pétra* este cea mai mare schele de felurite lemnării ce se aduc din munți pe *Bistrița*, pentru trebuința din țară și în afară. Pusetura orașului este foarte frumoasă, fiind încunjurat cu munți și stânci, ce produc ochiului o privire desfătătoare. Aproape de *Peatră*, pe locul numit *Cetățuia*, se află fabrica de hârtie a d-lui *G. Asachy*.

Neamșiiul pe apa cu asemenea numire, are 2 școli primare de băieți și una de fete și un frumos spital. În apropiere de aici spre vest se află *Cetatea Neamșu*, loc foarte întărit, ce servea în vechime pentru retragerea și apărarea Românilor. Ea a fost mar-

tură la mai multe bătălii ce avură Români
cu barbarii. Lângă Némț se află fabrica de
postav a D-lui E. Alcaz.

Bozienii spre răsărit de la Peatră poli-
tie mică.

Bicazul spre apus de Peatră lângă apa
Bicazului.

Buhușoia, lângă Bistrița, politie mică.

Resboeni, sau Valea-Albă, locu vred-
nic de insemnat in istoria Moldovei pentru
marea bătălie ce a fost aici între Stefan
cel mare, veteazul Domn al Moldovei, și in-
tre Turci, la anul 1476. Și-a luat numirea
de Valea-Albă de la mulțimea óselor ce i-
nălbiră acest loc in urma bătăliei.

In acest district, prin munți, se află cele
mai frumoase monastiri din Romănia, care
arată cât de mult țineau strămoșii noștrii la
religiune. Intre acestea se in seamnă :

Monastirea *Necamțul*, in care se află la
600 monahi, intr'un loc foarte frumos, este
cea mai insemnată monastire din Romănia;
are o imprimerie, o farmacie, și un spital
pentru alienați.

Naraticul lângă satul cu asemenea nume, monastire de maice, acărora număr este de vre-o 600; are o scólă de fete și un spital.

Agapia, lângă satul cu asemenea nume are la 400 călugărițe.

Secu, monastire de monahi, este insemnată pentru lupta ce se ținu aici la anul 1821 între Volintirii Greci și între Turci, și unde cei întâi fură măcilăriți de tot.

Bistrița monastire de monahi, aici se află mormântul lui Alexandru cel Bun și a familiei sale; aici se vede și până astăzi palatul unde petrecea vara acest Domn.

5. Districtul Bacău.

— De unde se numesce ast-fel și care este marca lui?

— Se numesce ast-feliu de la capitala sa, este unul din districtele cele mai muntoase, pentru care marcă sa este o Stâncă.

— Cum se sub-imparte și care sunt locurile cele mai principale?

— Se sub-împarte în 5 plase și are 84 comune. Locurile principale sunt:

Bacăul cu 13,000 locuitori pe Bistrița, este capitala Districtului, are un Gimnasiu.

Ocna este politie însemnată pentru comerțul ce face cu sarea, în fie-care an se scóte la 50,000,000 ocale, care se întrebuintează în țară, dar cea mai mare parte se trece în alte țeri; are o scólă primară de băeți și una de fete, o casarmă și un castel pentru cei condamnați la închisóre.

Moinescii politie mică, dar însemnată pentru fântănilor de pecură: minele de la *Ocnă* și aceste de pecură sunt cunoscute mai bine de doue sute de ani. Aice se află și o fabrică de lumănări numite de gaz.

Cașinul, cu iarmaroc la 15 August, care este al doilea după cel de la Folticeni.

Valea-rea, Sărincea și Glodurile politióre.

La satul *Comănescii* se află o mină de carbuni de pământ și fântăni de păcură cu care se face mare comerțiu.—La *Grozești* este o fabrică de sticlă, iar la *Sascut* o fabrică de zahar.

În acest district, și în al Romanului, locuesc mulți Unguri așezați aice de Stefan

cel Mare, după ce a bătut pe Matei Corvin la Baia în anul 1467.

6. Districtul Romană.

— De unde și-aŭ luatŭ numirea și căre este marca lui ?

— Si-a luat numirea de la capitala sa, este foarte productiv în grăne, pentru care marca sa este: *trei spice de grău*.

— Câte plase are, și care sunt locurile cele mai principale ?

— Are 4 plase, și 77 comune. Locurile cele mai principale sunt:

Romanul, lângă riul Moldova, cu 17,000 locuitori, este capitala districtului, are o Episcopie fondată de Alesandru cel Bun, un Seminarium și un gimnasiu. De la Roman peste Siret, se vĕd ruinele unei cetăți vechi numită Sântul Dimitrie, întărită de Ștefan cel Mare, aici se află un pod de fer peste Moldova lung de 300 metri.

Scheia, locu însemnat în istoria Moldovei pentru bătălia urmată între Ștefan cel

Mare și Hroirot rebelul. Ștefan învinsese pre Hroirot la anul 1486. În această luptă se deosebi mai mult Aprodul Purice, căruia Ștefan de atunci îi schimbă numele în Movilă.

Buceștii, Dămienestii, Băra și Onișcanii sunt pölitii mici.

La satul Bradü, în acest district, este un institut agricol förte bun, fondat de cătră frații Ioan și Necolae Ionescu, cari și sunt proprietarii moșiei.

7. Districtul Iasi.

—De unde și-a luat numirea și care este marca lui?

—Districtul Iașii numit după capitala sa, produce grău, vin, pöme și harbuji (pepeni) bunü; e renumit în crescerea cailor, pentru care marca sa este un calü.

—Câte plase are, și care suntü locurile cele mai principale?

—Se sub-îparte în 7 plase, și 47 comune. Locurile principale sunt:

Iașii (Municipium Iassiorum) lângă riul Bahluiu, cu 90,000 locuitori, este capitala

districtului. Iașiul au fost și capitala Moldovei de la anul 1565 când Domnitorul Alexandru Lăpușneanul strămută scaunul Domniei de la Suceava — până la anul 1862, când uninduse țerile sub Alesandru Ión I, Bucureștii deveni Capitala întregii Români. Aice este astăzi reședința Mitropolitului Moldovei și Sucevei, a curței de apel, a consulilor puterilor străine, a administrațiunei și a Tribunalului. Intre aședemintele publice se înseamnă: o universitate, un Liceu fondat la anul 1835, doue Gimnasii, un Seminarium fondat de către Mitropolitul Veniamin, doue scóle superióre de fete, o scóla militară, un cabinet pentru fizică și 2 de chimie, 2 biblioteci, un cabinet de Istoria naturală, o scóla și un muzeu de pictură, Institutul Vasilian, o scóla de arte, o scóla de meserii, scoli primari de băeți și de fete, și pensionate private. In Iași, sunt 52 biserici. Un Teatru național, un Institut orfanotrofic pentru copii găsiți, un ospiciu pentru bătrâni și 4 spitaluri, 2 litografii, 7 tipografii și 4 librării.

Intre zidirile cele mai principale se in-seamnă : Biserica Sfinților Trei-Ierarhi, zidire gotică cu relieviile Sânteii Paraschive aduse aici de Domnul Vasile Lupu la anul 1644, care și dădi astă biserică ; catedrala Mitropoliei, zidire foarte măreță dar nesfârșită încă, făcută de cătră Mitropolitul Veniamin ; Biserica Sf. Neculai cel Mare biserică Domnască, pentru că aici se ungeau Domniilă la intronarea lor ; astă biserică este zidită de Stefan cel Mare la anul 1474, după ce repurtă trei victorii tot într'un an : la Răcova asupra turcilor, la Râmnicul Saratū asupra muntenilor și la Grumăzesci asupra cozacilor ; in ea se află trei altare, a Sântului Stefan, Sf. Neculai și Sfintei Varvara. Apoi mai sunt : Monastirea Golia, Mon. Sântului Spiridon, Monastirea Bărboiu, Monastirea Frumoasa, Palatul Domnesc zidire măreață, (arsū) unde se află localul diferitelor autorități, Academia, (Liceul), spitalul Sântului Spiridon, gara drumului de fer etc.

Posițiunea Iașilor este foarte frumoasă, fiind așazat pe trei dealuri : dealul Copoului ce

vine spre meade-nópte, dealul Ciricului ce vine spre resărit și dealul Gălăței ce vine spre meadă-și; aceste dealuri sunt acoperite cu vii și livezi, peste care să rădică mai multe monastiri frumoase.

Tergul Frumos politie. Locurile din pregiurul acestui târgu sunt renumite pentru harbujii (pepenii) ce cresc acolo.

Podul-Ilóei politióra.

Sculeni lângă Prut cu trecătoare în Rusia, are vamă. Aici șede un comandante de margine; vara se adună multe persoane pentru băi. Politióra aceasta este însemnată în istorie prin lupta ce se făcu aici între Greci și Turci la revoluțiunea din Moldova urmată la anul 1821.

Bivolarii, Căminărescii, Șibana, Dimani și *Boenele* sunt politióre.

Cotnarii renumit pentru vinurile sale cele bune. Vița de vie se șice a fi adusă de Stefan cel Mare de la Tocal din Ungaria; aici Domnul Vasile Eraclide Despot fundă la anul 1563 o universitate, o bibliotecă și o Biserică luterană.

8. Districtul Vaslui.

—De unde se numesce **ast-feliu** și care e marca lui ?

—Numit **ast-feliu** după capitala sa ; produce miere și ceară multă, pentru care marca lui este un stup cu albine.

—Cum se sub-imparte și care sunt locurile cele mai principale ?

—Se sub-imparte in 5 plase, și are 66 comune. Locurile principale sunt :

Vaslui cu 8,000 locuitori, este capitala districtului. Aice se văd și ruinele unui palat al lui Stefan cel Mare, unde petrecea câte-o-dată ; asemenea și biserica Sântului Ioan Botezătorul zidită la anul 1475 tot de acest Domn. Din sus de Vaslui este valea Racovei, loc insemnat in istoria Românilor ; căci aice Stefan cel Mare numai cu 47,000 Români, bătău pe Soliman pașa ce comenda 120,000 Turci in 17 Ianuariu anul 1475, așa de tare, in cât ucise 4 pași și luă peste 100 stindarde ; iar Turcii pre puținii scapară peste Dunărea.

Bungescii, cu izvor de apă minerală, Co-
dăescii, Negrescii și Borosescii politioare.

Se mai inseamnă iarăși :

Soeana sat într'o pusetură foarte tare ;
aice se află ruinele unei cetăți și unde s'au
găsit arme de rebel.

Novila lui Burcel, movilă mare nu
departe de orașul Vasluiu, numită ast-fel
de la Șoiman Burcel, un veteran a lui Stefan
cel Mare, și căruia Stefan pentru bravura
cu care s'au luptat la Resboeni, îi dădu o
rădășie pe care se afla movila, cu condi-
țiune de a se așeđa in vârful ei spre a ob-
serva când vor intra Tatarii in țeră, și a-
tunci se'i dee lui de veste ca să meargă
să scape moșia de ei.

9. Districtul Fălciu.

—De unde se numesce ast-feliu și care
este marca lui ?

—Se numesce de la vechea sa capitală
Fălciu; produce vinuri, vermi de matasă, duși,
tutun și mai cu samă vite multe pentru care
marca sa este un bou.

—Câte plase are și care sunt locurile cele mai principale ?

—Se sub împarte în 4 plase, și are 37 comuni. Locurile principale sunt :

Huși nu departe de Prut cu 18,500 locuitori, este capitala districtului, are o episcopie cu seminariu inferior.

Fălciu a fost mai înainte capitala districtului, cu portă mic pe Prut.

Docolina politioară însemnată pentru podul de piatră pe apa Bârladului, așternut pe cinci arcuri.

În acest district, nu departe de Huși se află o movilă mare artificială numită *movila Răbêei* seau *movila Ilanului*, pentru că Moldovenii ar fi ucis și îngropat aici pe un Han tătarăsc cu totă oștea lui, și s'ar fi înalțat astă movilă pentru pomenire.

10. Districtul Tutova.

—De unde se numesce ast-feliu și care este marca lui ?

—Se numesce de la riul Tutova ; produce pesci mulți pentru care are marca *trei pesci*.

—Câte plase are și care sunt locurile cele mai principale ?

—Are 5 plase, și 79 comune. Locurile principale sunt :

Bârladul lângă riul cu asemenea nume, cu 28,000 locuitori, este capitala districtului, are un Liceu, un spital și mai multe fabrici de sapon cu care face mare comerț. În evul de mijloc orașul, împreună cu districtul, formau republica Bârladului. În apropiere de Bârlad să vedă ruinele unei cetăți vechi ce de abia se cunosc, și care de câtră locuitori se numește cetatea de pământ.

Murgenii, Bucscii și Slopana polițione.

11. Districtul Tecuciu.

—De unde și-a luat numirea și care este marca lui ?

—Și-a luat numirea de la capitala sa ; produce vinățe multe, pentru care marca sa este o viță cu struguri.

—Câte plase are și care sunt locurile cele mai principale.

— Are 4 plase și 57 comune. Locurile principale sunt :

Tecuciu lângă riul *Bârladul*, cu 8,000 locuitori, este capitala districtului.

Nicorești în sus de *Tecuciu*. *Pungenii*, *Biserica Florei* și *Podul-Turcului* polițiore.

12. Districtul Putna.

— De unde și-a luat numirea, și care este marca lui ?

— Si-a luat numele seu de la riul *Putna* ce da în *Siret*; produce vinațe multe și bune pentru care marca sa este un *Bacus* stând peste un vas cu vin.

— Acest district tot-dea-una au fost a României moldave ?

— Ba nu. Pe la anul 1475 el făcea parte din *România munteană*. La acest an fiind în *România moldovă*, *Domn, Stefan cel Mare* și în cea munteană *Radu al IV cel Frumos*; *Radu* se sculă asupra lui *Stefan* cu resbel, și se ținu o luptă între ei la *Râmnicul-Sărat*, în care luptă *Stefan* învinsă pe *Radu*. Boerii atât cei munteni cât

și cei moldoveni, atunci se strânseră cu toții la Focșani și se sfătuiră ca se impace pre Domni și se nu se mai verse sânge între frați. Atunci Stefan a ținut că, va face pace numai când ai vor da districtul Putna. Muntenii se plecară la asta, și îl dădură, puind hotar riul Milcov, căci mai înainte era Trotușul. Dar de la 1862 nu mai este nici Milcovu hotar, căci unindu-se țerele, nu mai putu decide o națiune mare și nedespărțită.

—Cum se sub-imparte acest district și care sunt locurile principale?

—Se sub-imparte in 5 plase, și are 68 comune. Locurile principale sunt:

Focșanii prin care trece riul Milcov cu 20,000 locuitori, este capitala districtului; are o curte de Apel și un gimnasiu, și trei imprimerii.

Odobescii mai in sus de Focșani, renumit pentru vinațele sale, cele multe și bune.

Adjudul la varsarea Trotușului in Siretiu, polițioră. Aicea se află și un pod de fer lung de 270 metri peste riul Trotuș.

Banciu, Domneșcii și Nămolosa sunt polițoare.

La satul Mărășesci pe riul Siretiu, in acest district, este un pod de fer lung de 570 metri. De aici se incepe o ramură de cale ferată spre Focșani.

13. Districtul Covurlui.

—De unde și-a luat numirea și care este marca lui?

—Se numește astă-feliu de la părăul Covurlui ce curge prin el; este insemnat pentru portulă seu la Dunărea, de aceea și marca sa este o *Ancoră* de corabie.

—Câte plase are și care sunt locurile cele mai principale?

—Se sub-imparte in trei plase și are 44 comune. Locurile principale sunt:

Galății cu 80,000 locuitori, este capitala districtului; are un gimnasiu, o scólă comercială, 3 imprimerii, 2 librării, o casarmă militara, un spital, o carantină și port fôrte mare. Spre apus de la Galății ca o jumătate óră, pe malul stâng al Siretiului

se află ruinele unei cetăți numită Țiglina sau Ghertina, și unde în anii trecuți s'au găsit mai multe anticități.

Sechea, Foleșcii, Golășeii, Drăgușenii, Bereșcii, Vlădeștii și Rogojenii, sunt polițoare.

Prin acest district trece valul cel mare a lui Traian, care viind din România munténă de peste Olt, se întinde prin Basarabia spre Tighina.

14 Districtul Râmnicul-Sarat.

—De unde și-au luat numirea și care este marca lui?

—Acest district și-a luat numele de la riul Râmnicul Sarat; produce cai mulți și buni, pentru care și marca sa este *un cal*.

—Cum se sub-împarte și care sunt locurile cele mai principale?

—Se sub-împarte în 6 plase și un plaiu,*) și are 86 comune. Locurile principale sunt:

* Invățătorul va arata elevilor diferența între plasă și plaiu.

Râmnicu-Sarat cu 7,000 locuitori, este capitala districtului.

Bolboca polițiară.

15. Districtul Brăila.

—De unde și-au luat numele și care este marca lui?

—Și-a luat numele de la capitala sa, el este cel mai mic district de cât toate; este însemnat pentru portul seu la Dunărea pentru care marca sa este o corabie.

—Cum se sub-imparte și care sunt locurile cele mai principale?

—Se sub-imparte în 2 plase, și are 51 comune. Locurile cele mai principale sunt:

Brăila cu 30,000 locuitori, lângă Dunărea este capitala districtului are o scółă comercială. Ea este însemnată prin mai multe bătălii.

—La 1828 fu dărămată cu totul; acum, însă politia este regulată, infrumusețată cu grădini și strade largi; are port mare care este al doilea după Galați.

16. Districtul Buzeu.

—De unde se numesce ast-fel și care este marca sa?

—Se numesce ast-fel de la riul Buzeu ce dă in Siret, scóte aur din riu, chilimbarů și cărbuni fosili. Marca sa este un *Templu*, cu trei turnuri și o pasere de-asupra, șemnul Catedralei episcopiei din capitala sa.

—Câte plase, are și care sunt locurile principale?

—Are trei plase 3 plaiuri și 108 comune. Locurile principale sunt:

Buzenl lângă riul Buzeu, cu 11,500 locuitori, este capitala districtului, are o episcopie cu seminarium, și o imprimerie. La 25 Iuniu aice se face iarmaroců mare numitů *Dragaica*. Lângă acestů orașu peste riul Buzeu se află un pod de fer lung de 530 metri.

Miziln politióră.

Brândătorele de *Penteleu* sunt renumite in acest districtu.

17. Districtul Ialomița.

—De unde se numesce ast-fel și care este marca lui?

—Se numesce ast-feliu de la riul Ialomița. Acest district este cel mai câmpenos și mai bogat în grâne și în pesci, pentru care marca sa este un pește peste un snop de grâu.

—Câte plase are și care sunt locurile cele mai principale .

—Are patru plase, și 88 comune. Locurile principale sunt :

Calarașii drept Silistra din Bulgaria, cu 5,000 locuitori, este capitala districtului, are carantină și schele însemnate.

Ursiceni pe riul Ialomița a fost mai înainte capitala districtului .

Slobozia polițioră în centrul districtului.

Sioa-Petrei (Gura Ialomiței) în fața Hârșovei din Bulgaria, are port.

18. Districtul Prahova.

—De unde și-a luat numele și care este marca lui ?

—Și-a luat numele de la riul Prahova; el produce prin munți multe animale selbatice, precum : cerbi, căprioare, și altele, pentru care marca sa este un țap.

—Cum se sub-împart și cari sunt locurile cele mai principale?

—Se sub-împarte în 5 plase și 2 plaiuri, și are 154 comune. Locurile cele mai principale sunt:

Ploescii nu departe de riul Prahova cu 35,000 locuitori, este capitala districtului, are un gimnaziu, o școlă de meserii și o imprimerie. *Ploescii* este un oraș frumos, bine așezat; face mare comerț, mai cu samă prin vîndare de lînă.

Bucovul fu capitala desființatului district *Secuenii*.

Telega are fântâni de păcură și mine de sare.

Slanicul unde este ocnă, din care se scote multe de sare.

Arlașii, *Valeni de munte* și *Câmpina* polițioare.

În acest district la pîelele muntelui *Bucegiu*, într'o pozițiune încântătoare, se află monastirea *Sinaei*, unul din cele mai frumoase monumente ale României făcută de *Mihail Cantacuzin*. Aice este un palat unde

șede Domnul câte-o-dată vara. La Păcureți, sunt fântăni de păcură.

19. Districtul Ilfov.

—De unde se numesce ast-fel și care este marca lui?

—Se numesce ast-fel de la riul Ilfov. Este indestulat în grâne și porumburi. Marca lui este un *Templu* cu sântii împarați Constantin și Elena, care sunt patronul Catedralei Mitropolitane din București.

—Cum se sub-imparte și care sunt locurile cele mai principale?

—Se sub-imparte în 6 plase, și are 121 comune. Locurile cele mai principale sunt: *Bucurescii* cu 200,000 locuitori, pe râul Dâmbovița, este capitala României, reședința Domnitorului, a Senatului, a Camerei legislative, a Mitropolitului primat al României, a Curții de Casațiune, a Ministeriilor, a Curții de Apel, și a tuturor autorităților civile și militare a țerei. *Bucurescii* (ce va se dică loc de bucurie) s'au numit după numele lui Bucur stăpânul acestui loc. Această capi-

tală este înființată de către Principele Mircea Basarab pe la 1383, când făcu curtea veche întâiașî-dată; aice petreceau Domnii numai eara, și vara la Târgoviște până la 1780, de atunci reșidă numai în Bucuresci. Intre așezemintele publice se însamnă: o Universitate, 2 Lincee, 2 Gimnaziu, 2 Seminariu, 1 Scólă comercială, o scólă normală, 2 scoli secundare de fete, 1 scólă de medicină și de hirurgie, 1 scólă de veterinărie, 1 conservatoriu, 1 scólă de bele-arte, mai multe scoli primare de băeți și de fete, mai multe pensionate private, 12 librării, 16 tipografii, 1 bibliotecă, 1 muzeu de zoologie, și mineralogie, 1 muzeu de anticități; la Cotroceni este un înstitut pentru orfane fondat de către Dómna Elena Cuza la 1862; Spitalul de la Colța, Spitalul Brancovinesc, și Spitalul militar, o Fondărie și fabrică de monetă; in Bucuresci sunt 123 biserici. Intre edificiile cele mai principale sunt de însemnat: Universitatea, Teatrulă națională, Palatulă Domnesc, Mitropolia, biserica Principelui Radu, biserica Sărindarul, biserica Sântului

Gheorghie, a Sântului Spiridon, Palatul Bibescu, Palatul Grigorie Ghica, Palatul Stirbeiu, casarma Malmeson, casarma Alesandru Ioan, și alte multe zidiri mărețe. Aice se află și mai multe grădini frumoase, precum: grădina de la Soșea, Cismegiul, Episcopia și Sântul Georgie. Industria și comerțul sunt în mare floare. La monastirea Cotroceni lângă București este palatul de vară a Domnitorilor Români.

Oltenița la vărsarea Argeșului în Dunărea, târgu și port însemnat pentru bătălia urmată între Ruși și Turci la anul 1855.

La satul Chitila în acest district este o fabrică de zahar.

20. Districtul Vlasca.

—De unde și-au luat numele și care este marca lui?

—Și-a luat numele de la Flascu sau Flăscu Domnitor antic; produce multe lemne, pentru care marca sa este *Trei Stejari*.

—Cum se sub-imparte și care sunt locurile cele mai principale?

—Se sub-imparte în 4 plase, și are 111 comune. Locurile cele mai principale sunt :

Giurgiu lângă Dunărea cu 21,000 locuitori drept Rusciucul din Bulgaria, este capitala districtului; are port însemnat și carantină la Dunărea. În vechime fu cetate tare, făcută și numită, după cum se țice, de cătră un comis a lui Negru Basarab numit Georgiu, este renumit pentru mai multe bătălii.

Căluğărenii în drumul Giurgiului la București, este renumit în istorie, căci aici la anul 1595 Mihai Bravul, cōmendând 16,000 oameni, au învins pe Sinan-pașa care comenda 200,000. Insuși Sinan-pașa scăpă cu vai nevoe, prin fugă, din mânele Românilor, dar invalmașala cea mare, Turcii grămădindu-se pe podul de pe râul Neajlovu, îl impinse sub pod, unde cădând își rupse duoi dinți. Aice este și acum o cruce de piatră care ne amintește de gloriile stremoșilor noștrii.

În acest district la satele : *Netăței*, *Râca* și *Orbescadesus* se vîd ruinele unor cetăți antice.

21. Districtul Dâmbovița.

— De unde se numesce ast-felū și care este marca lui?

— Numit ast-fel de la riul Dâmbovița ce'l udă de-a-lungul seu; produce poame și vĕnaturi multe, pentru care marca sa este o Căprioară.

— Cum se sub-imparte și care sunt locurile cele mai principale?

— Se sub-imparte in 5 plase și 2 plaiuri, și are 118 comune. Locurile principale sunt:

Țirgoviștea lângă riul Ialomița, cu 7,000 locuitori, este capitala districtului. Țirgoviștea fu a treia capitală a Domnilor vechi; aice ședeau Domnii vara și iarna la București, pĕnĕ la 1700; de atunci părăsind'o cu totul, perdu multū din frumuseța sa. Monumentulū ce mărturisesce incă strălucirea acestei politii, este Mitropolia Sântului Georgiu.

Găescii politioară.

Monastirea din dĕl renumită pentru că posedă capul lui Mihai Bravul. Din acest district se scóte var și petre de móră.

22 Districtul Muscel.

—De unde și-a luat numirea și care este marca lui?

—Și-a luat numirea de la muntele Muscel; marca lui este un *Vultur*, căci aicea fu întâia reședință a lui Radu Negru, după venirea lui din Fagarasi la anul 1290.

—Cum se sub-imparte și care sunt locurile cele mai principale?

—Se sub-imparte în 3 plase și 2 plaiuri, și are 85 comune. Locurile principale sunt:

Câmpul-Lung cu 10,000 locuitori, este capitala districtului. *Câmpul-Lung* se află situat într'o câmpie lungă de unde poate și-au luat și numele; el este favorat de un aer curat și sănătos. Acest oraș este cel întâiu loc unde descălecă Radu Negru când veni de la Fagaraș pe la anul 1290; așa dăr acest oraș este întâia reședință a Românilor. În vecinătatea orașului se vęd nisce ruine, unde se đice că ar fi fost cetatea română *Ronucă*. La satul *Albesci*, în acest district se află o carieră de calcar, din care se scot petre foarte bune pentru construc-

țiuni. In valea riului Dómniei se află calcar cristalin (marmură) de diferite colori foarte frumoase ; pagubă însă că nu se póte esplóta din cauza locului nepracticabil unde se găsesce.

La satul Rucărú se vęd ruinele unei cetăți vechi, și se presupune că ar fi a cetății romane *Ruconium*.

23. Districtul Argesul.

—De unde se numesce ast-fel și care este marca lui ?

—Numit așa de la riul Argeș ; marca lui este un *Vultur*, căci aici fu a doua capitală a lui Radu Negru după venirea lui din Fagaraș.

—Cum se sub-imparte și care sunt locurile cele mai principale ?

—Se sub-imparte in 6 plase și un plaiu, și are 143 comune. Locurile principale sunt : *Sitescii* lângă riul Argeșu, cu 12,500 locuitori este capitala districtului.

Curtea de Argeșu, numită ast-fel, căci aici fu a doua reședință a lui Radu Negru,

după venirea lui din Făgăraș, strămutând'o de la Câmpul-Lung. În acest oraș este *Monastirea de Argeș*, cel mai frumos monument al României, și foarte rar chiar în Europa. Ea este toată de marmură în stil bizantin, sculptată în exterior, așa de artistic în cât nici-o piatră nu se aseamănă una cu alta, iar turnurile sunt așa de bine și cu artă lucrate sucit, în cât vădându-le se pare că vor se cădea. Acest monument este edificat la anul 1518 de către domnul Neagoe Basarab. Se ține că la facerea acestui templu Doamna lui Neagu își vându braceletele și toaleta sa cea scumpă, numai ca barbatul său să nu pună contribuțiuni asupra poporului, ca să aibă cu ce isprăvi astă țidire măreață. Aice este o Episcopie cu Seminarium inferior.

În acest district lângă riul Argeșu, se văd nise ruini de cetate ce se presupun a fi a cetății lui Negru Vodă. La o postă de Curtea de Argeș, la poalele muntelui Albina, se văd ruinele cetății *Soenaziu*, zidită de cătră Vlad Țepeș la anul 1470, prin

femeele, fetele și copiii celor ce se revoltaseră contra lui.

24. Districtul Oltul.

—De unde și-a luat numirea și care este marca sa?

—Și-a luat numirea de la riul Oltu ce' udă de-a lungul seu. Marca sa este un *Turn* semnul cetăței Turnul, ce astăzi este in districtul Teleorman.

—Cum se sub-imparte și care sunt locurile cele mai principale?

—Se sub-imparte in 4 plase și are 101 comune. Locurile principale sunt :

—Slatina lângă Olt, cu 7,500 locuitori este capitala districtului. Aice se află un pod de fer peste Olt de 180 metri lungime.

25. Districtul Teleorman.

—De unde se numesce ast-fel și care este marca sa?

—Numit de la riul Teleorman; produce oi multe, pentru care marca sa este *trei oi*.

— Câte plase are și care sunt locurile principale?

— Are 4 plase, și 138 comune. Locurile principale sunt:

Turnul la varsarea Oltului în Dunărea, cu 5000 locuitori, numit așa de la turnul ce se păstrează între nisce ruini vechi din timpul Romanilor; este capitala districtului, din vechime fu cetate tare. La anul 1598 a fost aici o bătălie însemnată între Mihai Bravul și turci. La 1583 a suferit mult din cauza bătăliei urmate aici între Ruși și Turci. Are port, și carantină la Dunărea.

Roșii-de-vede au fost mai înainte capitala districtului.

Alexandria și *Mavrodinul* sunt politii.

Sinnicea cu port, drept *Sistovul* din Bulgaria.

26. Districtul Romanati.

— De unde se numește astă-fel și care este marca lui?

— Numit de la Romana-Nație, căci coloniile Romane când au venit în Dacia, aici

s'au așazat întâia óră, este unul din districtele cele mai cămpenóse, produce grâne multe, pentru care și marca sa este un snop de grâu.

— Câte plase are și care sunt locurile cele mai principale ?

— Se sub-imparte in 5 plase și are 111 comune. Locurile principale sunt :

Caracal cu 8,600 locuitori, numit după numele lui Antoniu Caracal imperatorele Romanilor ; in apropiere de oraș se vęd ruinele cetăței Antina, fundată de acest Imperatore. El este capitala districtului.

Celeiu nu departe de gura Oltului, lângă Dunărea ; de aici începe calea cea ascernută cu peatră, îndreptându-se spre miadă-nópte la Caracal, de unde mergënd pe lângă Olt ajunge la Râmnic. Aice sunt ruinele cetăței *Recina* și *Celeiu*, unde se găsesc și astăzi multe antice Romane. Tot cam pe lângă Dunărea, se väd ruinele cetăței *Sucibida*, de unde se scot și astăzi mulțime de anticități romane, ceea ce atestă că aici aveau Romanii un mare centru de acțiune.

Islasii are port la Dunărea.

La satul Sâlveni se vîd ruinele unei cetăți, unde s'a descoperit un templu sub-teran, și în el mai multe vase de sacrificiu, statuete, morminte, care tôte dovedesc că a fost o cetate Romană.

27. Districtul Jiul de Jos.

— De unde și-a luat numirea și care este marca lui?

— Numit așa de la riul Jiu; scôte pesci mulți și gustoși, pentru care marca lui este un pesce.

— Câte plase are și care sunt locurile principale?

— Are 7 plase și 155 comune. Locurile principale sunt:

Craiova lângă riul Jiu cu 40,000 locuitori, este capitala districtului, oraș frumos și bine așezat, este industrial și comercial; are o Curte de apel, un Liceu, o scólă superi-
oară de fete, fondată de cătră Iordachi Oteteleșanu la anul 1835, 2 imprimării și 29 biserici. Din vechime Craiova era reședința Banilor României-Mici.

Calafatul drept Vidinul din Bulgaria, loc faimos in istoria Romăniei prin mai multe bătălii ce s'au urmat aice, iar mai cu samă la anul 1829 și 1853 între Turci și Ruși; are port la Dunărea. Mai în gios de Calafat, se văd ruinele cetăței Romane *Rașiarca*.

Bechetul drept Rahova din Bulgaria, are port.

Cetate, sat spre nord de Calafat, aice la anul 1853 fu o crâncină bătălie între Ruși și Turci, și in care cei întâi fură bătuți.

28. Districtul Vâlcea.

—De unde se numesce ast-fel și care este marca lui?

—Numit ast-fel de la Valea-Oltului; scôte ape minerale și sare multă. Prin acest district trece drumul cel petruit al Romanilor, pentru care și marca sa este un *Bostalion*.

—Cum se sub-imparte și care sunt locurile cele mai principale?

—Se sub-imparte in 5 plase și 2 plaiuri, și are 167 comune. Locurile principale sunt: *Râmnicul* lângă Olt cu 6000 locuitori,

este capitala districtului, are o Episcopie cu Seminarium inferior.

Oena Mare, politie insemnată pentru ocele inavuțite de sare, care pot rivalisa cu cele mai inavuțite din Europa.

Căinenii are trecătoare pe la Turnul-Roș in Transilvania.

Riurenii, însemnat pentru iarmarocul ce se face aici la 8 Septembrie, precum și pentru drumul lui Traian.

Drăgășianii, loc renumit pentru vinațele sale cele bune. La anul 1821 aici se bătuseroul Tudor Vladimirescu cu Grecii lui Ipsilanti.

In acest district se află monastirea *Arnota* pe muntele cu acest nume, este edificată de cătră Domnul Măteiu Basarab. Are o pozițiune romantică. La anul 1851 reperânduse astă monastire s'a inzestrat cu zidiri noue, d'in care parte din ele sunt destinate pentru cei condamnați la inchisóre. — La *Olănescii* se află o carieră de marmură cu nuanțe de diferite colori, și care dobândește un lustru foarte frumos.

29. Districtul Jiul de Sus.

—De unde și-au luatǔ numirea și care este marca lui ?

—Numit ast-fel de la riul Jiul ; scóte fer, mercur și vânatURI multe din munți, pentru care marca lui este *un cerbú*.

—Cum se sub-imparte și care sunt locurile cele mai principale ?

—Se sub-imparte in 4 plase și 2 plaiuri, și are 147 comune. Locurile principale sunt :

Sirgulú Jiulú, lângá Jiu, cu 4000 locuitori, este capitala districtului, are o fabrică de farfurii.

Cărbunescii politioară.

In acest district se află frumoasa monastire *Sismana* edificată de cătră Mircea I Basarab.

30. Districtul Mehedinții.

—De unde se numesce ast-fel și care este marca lui ?

—Acest district este cel mai despre vest dintre tóte ; se numesce ast-fel de la riul Mehadia ; scóte miere multă și ceară, și de aceia marca lui este o *albină*.

—Cum se sub-imparte și care sunt locurile cele mai principale ?

—Se sub-imparte in 5 plase și 2 plaiuri, și are 192 comune. Locurile principale sunt :

Severinul lângă Dunărea cu 4,500 locuitori este capitala districtului. Mai in gios de Severin, să ved și acum (când scade Dunărea) nisece insule mici, care sunt stâlpii ruinelor faimosului pod a lui Traian, pe care l'a făcut intre anii 104 — 106 după Christos, având 500 stânjeni in lungime. Următorul lui Traian, nepotul seu, Adrian, ca să mai micșureze ceva din gloria moșului seu, âl strică, și astă-đi se vâd numai ruinele. Severinul este renumit in istorie pentru mai multe bătălii ; are port la Dunărea.

Cerneșii numit după riul Cerna, a fost mai inainte capitala districtului.

Baia de Aramă, renumită, căci din vechime de aice se scotea multă aramă și se tătea bani.

La muntele Paserea, in acest district la anul 1333 Mihail Basarab, al doilea Domn al Munteniei, bātu cumplit pe Sigismund,

Domnul Ungariei, care în mândria sa voea se supună pe Români corónei unguresci.

Dobrogea.

—Pe unde se întinde Dobrogea, și cum a venit ea sub stăpânirea Românilor ?

—Acéstă întindere de pământ ce se lungesce între Dunărea și Marea-Neagră până la ostul Silistrei și la vestul Mangaliei, din vechime au fost sub stăpânirea Domnilor României-Muntene; însă venind Turcii din Asia, și cucerind toate țerile până la Dunărea, au cuprins și Dobrogea.— În anul 1877, urmând un resbel între Ruși și Români cu Turcii, acești din urmă fură bătuti. În urma acestui resbel, în vara anului 1878, se ținură un congres european la Berlin, unde era reprezentate toate puterile cele mari, și care hotărîră ca Dobrogea să se anexeze României,

—Pe lângă care apă mare se află Dobrogea ?

—Incepând de la Silistra, până la conflu-

entul Prutului, adecă pe un parcurs de 225 kilometri, Dunărea devine un fluviu român. De la confluentul Prutului până la îmbucătura brațului Kiliei, adică pe un parcurs de 90 kilometri, marele fluviu formează frontiera română-rusă. Cele doue întinse delte ale sale cu gurele Sulina și Sântu-George aparține României. Ea dobândește asemenea 200 kilometri coste pe Marea-Neagră, începând de la gura Kiliei până la sinul Mangaliei.

Puțin mai în jos de Silistra, Dunărea se împarte în două brațe pentru a forma insula cé mare numită Borcea ;începând de la acel punct, 5 kilometri mai în jos de Silistra, România se întinde pe malul drept, traversând fluviul.

Se știe că pornind de la Rașova, care este de 60 kilometri mai în jos de Silistra, Dunărea, care curge de la ost la vest, se îndreaptă de odată către nord, spre a relua, aprópe de Galați, direcția către ost, și a se varsa în Marea-Neagră. Dunărea și marea-Neagră sunt ast-fel paralele mai pe 150 kilometri. Extremitatea nord-ostului Bulga-

riei fomeză dar, sub nume de Dobrogea un fel de penisulă.

—Care este populațiunea Dobrogei și din ce neamuri este formată ?

—Populațiunea Dobrogei care se urcă la 300,000 locuitori este o amestecătură de Români, Bulgari, Greci, Turci, Tatarsi și Cerkezi.

—Care este întinderea și cumu-și pământul ei ?

—Dobrogea are la 1,300,000 hectare, sau 13,700 kilometri patrați, ori 250 mile geografice patrate; pământul ei în partea despre răsărit ce vine pe lângă Marea-Neagră și Dunărea este mlăștinos. Cea mai mare parte însă a pământului Dobrogei, este foarte bun, având codri mari și câmpii întinse, tot atât de roditoare ca și acele a le României propriu zisă. Fiind udată la nord de Dunărea și la est de Marea, având porturi de o parte, și de alta, Dobrogea are multe îndemnări comerciale, care prin o bună îngrijire, pot face din ea una din cele mai însemnate și mai productive provincii române.

Nu este țeară pe lume, care într'o așa îngustă întindere de pământ, se cuprindă atâtea monumente și atâtea urme de ale vechilor Romani. Din distanță în distanță pe movile și pe dealuri, se văd ruinele cetăților romane, atât pe țărmurile Mărei cît și pe malurile Dunărei; asemenea și drumul cel așternut cu piatră care unesce Marea cu Dunărea, și care se numesce *Valul lui Traian*. Tóte aceste semne de întărituri sunt urme înviderate de temerile ce aveau Romani de a videa năvălind pe acoloa asupra lor neamurile cele barbare din Europa și Asia.

De Dobrogea se ținú tóte insulele ce formează *Delta Dunărei* și anume: *Leti* și *Cetalu*, între braciul *Kilie* și al *Sulinei*, insula *Sf. Georgie* între braciul *Sulinei* și al *Sf. Georgie*, insula *Dranova* aprópe de lacul *Rasimú*; în aceste insule sunt pășuni abondente și manóse, cum și insula *Serpilor*.

Păduri renumite sunt 4: una de teiușú între *Măcinu*, *Isaccea*, alta de stejărisú între *Babadag*, o atreia în insula *Leti*, și a patra în insula *Sf. Georgie*.

Carieri de petrării alese sunt la Cernavoda, Iglite, Tulcea și Macinū.

Pe marginea Dunărei de la Hîrșova până la Sulina sunt mai multe lacuri și bălți pline de pesci feliuriți; ear pe litoralul Mării se află lacul Razim, care comunică cu Marea și cu Dunărea prin Dunavețū.

Din cauza intinselor pășune a le Dobrogei, Țuțuenii cu turmele lor, cele nenumărate, se scoboară din Transilvania la erna-ticū, încât acēsta face că comer-ciul cel mai insemnat al Dobrogei cu Europa este lâna țigaie.

In genere climatul Dobrogei este sănētos, însă ea suferē de lipsa de apă in interiorul ei. In pămēntul seu se descopērū prin sepături intēmplētore, mai multe monumente care atestează domnirea Romanilor pe aceste locuri. Din rezultatul acestor cercetări s'au formatu muzee, și s'au inavuțit pe acel din Bucuresci.

— In câte districte se imparte Dobrogea ?

— In doue, acela al Constanței și al Tulcei. — In districtul Constanța se află 5 ocóle

cărmuite de câte unŭ Administrator sau subprefectu, anume: ocolul Constanța cu 32 de comuni; ocolul Hîrșova cu 44 de comuni; ocolul Mangalia cu 55 de comuni; ocolul Medjidie cu 56 comuni; ocolul Silistra-Noue cu 40 comuni.—Ear in al Tulcei sunt 4 ocóle, cu 60 de comune, avênd Administratoriŭ reșiedințele lor in Sulina, Macin, Babadag și Tulcea.

Politiile cele mai insemnate din districtul Constața sunt:

Constanța (Kiustenge) portŭ insemnatu la Marea-Neagră, aprópe de valul lui Trăian cu 5000 locuitori. Aice este reșiedința Prefectului, a Tribunalului de prima instanțe, și a autorităților consulare. După monumentele ce s'au descoperit in imprejurimele acestei politii, se constată că aice au fost antica Cetate *Tomi*, locŭ de esilŭ și de mormêntŭ al poetului latin Ovidie. Portul Constanța este legatŭ cu Dunărea la Cernavoda cu o cale ferată, construită de o companie engleză. Portul Constanța are unŭ zidŭ in marea, care pune corăbiile la adăpostul vânturilor și a furtunilor.

In Constanța se țină pe ană doue earmaroace mari (bîlciuri). Cel dintăiū durează de la 1—15 Maiū și poartă numirea de „Earmarocul lănurilor brute.“ Aice au inceputū ași da intălnisū toți reprezentanții fabricilorū mari de lănuri din Europa, spre a cumpăra lănurile directū de la intăiea mână, incătū proprietariū turmelor de oi, au avantage insemnate, putând ași crea credite mari in piețele Europei. —Cel de al doilea earmarocū durează de la 1—15 Septemvre, în care gospodariū de vite își espunū direct bucatele lor cătră comercianții din Constantinopoli, care se pot folosi de produsul laptelui și al brânzeturilor, atât din toată Dobrogea căt și din România.

Mangalia cu port maritimū insemnat, cu 8000 locuitori. Aice sunt și băi minerele fôrte renumite.

Medjidie cu 7000 locuitori, fondată de Tatarii din Crimeea, după resbelul din 1854, ea este principala stațiune pe calea ferată dintre Cernavoda și Constanța. Paralelū cu

drumul de feră sunt doue mari valuri făcute de Romani.

Politiile cele mai insemnate din districtul Tulcea sunt :

Tulcea, pe țărmul Dunărei, port mare, așezat în formă de amfiteatru pe un deal, cu o populație de 20,000 locuitori, lângă braciul St. Georgie, cu o curte de Apel.

Cernavoda, cu 1000 locuitori, cu port pe Dunărea.

Ilizova, lângă Dunărea, față în față cu gura la omitei, cu 30,000 locuitori.

Macin cu 3,000 locuitori cu port pe Dunărea.

Isaccea cu port pe Dunărea cu 3,500 locuitori.

Sulina, cu 4,000 locuitori la gura braciului de asemine numire, port însemnat la gura Dunărei, este reședința comisiunii dunărene.

Rașova lângă Dunărea cu 10,000 locuitori; de aici se începe valul lui Traian, care merge pînă la marea lângă Constanța.

Monăstirea Cocoşul este pentru călugări, și Cilicu pentru maice.

Babadaq, in centrul Dobrogei cu 18,000 locuitori, politie aproape de lacul Raselmū, sub o climă din cele mai sănătoasă; această politie este cea mai inavuțită și mai importantă din Dobrogea.

Noțiune geografică *). Dobrogea se pōte împărți geografic in douē părți: una situată la nord de valul lui Traian, sau de calea ferată de la Cernavoda la Kiuștinge, care formează o peninsulă incunjurată de Marea și de Dunărea, și alta la sudul acestui val, in-
tre riul Taban, Dunărea și Marea.

Partea Dobrogei locuită, cu intindere de 190 mile patrate, pre-
sintă o regiune muntoasă și una deluroasă, ce corespundū esact cu
aceste divisiuni: cea muntoasa este partea nordică, și cea deluroasă
este cea sudică.

Dintre 13,700 kilometri patrați, 3,820 kilometri patrați, sau
aproape 70 mile geografice patrate, constau in locuri acoperite de
mlăștini cu puține locuri cultivabile și anume: 2030 intre bra-
țele Dunărei, 680 intre lacul Raselm sau Ramsin și Dunărea, 411
intre Macin, Galați și Isacce și cu bălți din care 364 acoperite de
laguna Ramsin, 336 de lagunele Golovistea, Smēoaița și Sinoaia.

Intre diversele *catene* ce cutrieră regiunea muntoasă, se in-
seamnă mai întâiu, acea de la nord ce urmează țermul Dunărei
de la Macin până la Mahmudia, prezentând in muntele Tapșano
altitudine de 300 și in vârful Isaccei, 390 metri. Din această catenă
purcede, dintre Macin și Isacce, culmea centrală care se indreaptă
spre sud-ost trecēnd prin mijlocul peninsulei și se termină la Kiuș-
tinge. Ea dă ramuri și cătră Dunărea și cătră Marea-Neagră și
prezentează cătră fluviu vârful Alabajor de 105, și vârful Neam-
țului (Deutsche Tepe) de 127 metri; ear dinspre Marea, înălțimi
ce ajung asemenea a trece peste 200 metri; astfelu acele de la

*) (Estrază din „Stēua Romāniei“ No. 167 bisa, nul 1878.)

Klustinge prezintă 80 metri, acele de lângă Kucister 177, de la Satskioi 200, și virful Babei lângă Babadag 209 metri înălțime.

Înălțimile ce cutrieră regiunea deluroasă formează ramificațiuni prea complicate spre a fi caracterisate într'un mod general, ele ajung până la altitudinea de 160 metri, astfelu este înălțimea dealului Sapata de la sud-ost de Rasova, și dealul Hameslik-Bairi ce presintă 166 metri.

Rivurile ce cutrieră Dobrogea, de și de mică importanță, sînt însă vii și răpeți; cele mai însemnate din ele sunt Tasăul, ce se varsă în laguna de asemenea numire, Telica, Taica și Slava, cari, străbătînd lacul de la Babadag, se varsă în laguna Ramsin; adăogim încă Romănul, Boasicul, și Tabanul ce se varsă în Dunărea.

Dintre *lacuri*, afară de lagunele menționate mai sus, se însemnă încă Gârlica, Olteana, Mirlanul și Cocârleana; dintre lagune, Kanarakioi, Tusla și sinul Mangaliei.

Natura solului Dobrogei este variată dar foarte fertilă, suprafața țerei fiind mai toată acoperită de formațiunea diluviană numită *Loess*, afară de costișele prea repezi desgolite, unde iesă la iveală stîncile petroase fundamentale; și afară de locurile de jos plane espuse la inundațiunile Dunărei, cari sînt acoperite de milul depus de fluviu, dar cari cu timpul sau prin artă, pot a se transforma în tîrimuri fertile.

Regiunea muntoasă, mai întregă, este constituită fundamental din scisturi cristaline, tîrim ce este zacătoarea principală a mineralelor metalifere; cătră Dunărea însă, atît spre nord cît și spre vest, se află tîrimuri sedimentare de vîrs'a secundară care încep cu triasul și se termină cu terimul eridos mijlociu. Terimurile terțiare lipsesc cu totul din peninsulă. Partea situată la sudul istmului este constituită mai ales dinterim cretaceu superior, și în partea dinspre Marea și dinspre Dunărea din terim eocen. Terimul cretaceu de aici este format din gresuri, din calcaruri, luturi mărnose, calcar mărnos, luturi și conglomerate; cel eocen, din calcar numulitic, gres și marne. Toate aceste roci terțiare zac aproape orizontal. Roci eruptive nu există în Dobrogea.

Din punctul de vedere al productivității, Dobrogea, după mărturisirea lui Canabich, este excepțional de mănoasă, chiar și în privirea Bulgariei, care este considerată ca generalu Constantiopolui.

Pădurile acoperă partea nord-vestică a peninsulei și acea vestică a regiunii deluroasă. În partea dinteiu ele ocupă o întindere de 1000 kilometri patrați aproape, și în a doua, pe partea ce re-

vine României, 1280, preste tot 2280 kilometri patrați, sau 42 mile patrute, adecă o șesime din întinderea totală a țerei.

Numărul locuitorilor Dobrogei nu se poate precisa, nu numai din cauza lipsei documentelor, dar încă și din cauză că nu se cunoaște bine care va fi limita sa meridională. Se știe însă, că naționalitățile ce o locuiesc sunt multiple, că dintre ele, Tatarii sînt acei mai numeroși, că apoi vin Românii, apoi Bulgarii mahometani și în fine Cerkezii și Bulgarii creștini. Afară de aceste naționalități se află încă mulți Greci, Evrei și Armeni.

Acești locuitori ocupă 19 ținuturi sau orașe, cu Sulina 20, și aproape 270 sate. Dintre ținuturi, Tulcea are peste 20,000 locuitori; Isaceea, Macinul, Medgidia, Babadagul și Rassoava între 10,000 și 18,000; Kiustinge, Cernavoda, Hirsova și Sulina de la 3 până la 4 mii, și celelalte anume, Mangalia, Mahmudia, Topala, Kusgun, Dojenii, Sarkioi, Kara-Irman, Grecii și Cerna, mai puțin de 1000 locuitori.

Termul marin, cuprinzînd și acei al Deltei, are o lungime de 200 kilometri și prezintă trei porturi mai importante, Kiustinge, Sulina și Mangalia. Portul Sulina aflătoriu pre brațul Dunării cu acelaș nume, este bine cunoscut, și de aceea nu ne vom ocupa de cît de celelalte două.

Portul Mangaliei constă într'o lagună lungă de 6 kilometri ce nu este încă bine despărțită de Marea. Lărgimea sa la intrarea în Marea este de 500 metri și lărgimea maximum de 700. Bastimentele de oarecare mărime nu pot intra în ea, căci atât această lagună cît și Marea din apropiere este puțin adîncă. Ori-ce încercări s'ar face spre a sava aici un port ar fi nisee lucrări zadarnice, căci condițiunile fizice ale Mării în megieșie sînt astfelu, în cît partea adîncită de puterea mașinelor s'ar astupa cu repegiune; în adevăr aici domină vîntul de la Est care împinge valurile Mării încărcate cu sedimente în interiorul lagunei. Cu această ocaziune menționăm că și celelalte părți ale litoralului, unde se află sinuri sau lagune, prezintă aceleași inconveniente, așa sînt: laguna Sinoia cu intrarea ei numită Portiția Ustiei, laguna Ramzic, Kanara-Kioi, Tuzla și sinul de la capul Midia.

Singura localitate ce ni se pare a presenta un viitoriu pentru comerțul nostru maritim este sinul de la Kiustinga.

Acest sinu prezintă mai pretutindene o adîncime de 10 metri, ceea ce permite celor mai mari bastimente de a intra în el, înse nu este îndestul de înaintat în useat, și este prea deschis către Marea; așa în cît, valurile din largul acesteia, intră în el cu tîtă

puterea lor, espunând bastimentele staționare și impiedecând pre acele călătore de a căta într'insul un loc de refugiu în timpul furtunelor.

Este adevărat că, spre a se apara navele aflătoare în port, s'a construit o stavilă ce merge spre apus purcedându de la capul ce se află la răsăritul orașului, însă această stavilă imbrățiază numai un spațiu îngust ce nu pôte conține mai mult de 4 sau 5 nave. Insa acest sin de la Kiustinge s'ar putea transforma într'un port important, dacă s'ar construi o stavilă care purcedând din acelaș punct din care purcede și cea actuală, s'ar îndrepta spre sud. Această stavilă va trebui să aibă doi kilomeri lungime și o lărgime de 40 metri la bază și de 25 la suprafață, ea n'ar costa însă mai mult de 10 milioane lei, și ar da portului o întindere de 5 kilometri pătrați, întindere ce ar permite staționarea mai multor sute de corăbii.

Consruirea unei asemenea stavile n'ar presenta dificultăți, căci materialul se află în apropiare, și Marea, precum am dis, nu este mai adincă de 10 metri. Ce este mai mult, sacrificiul de 10 milioane ar fi neînsemnat pre lingă imensele avantaje materiale și chiar politice ce ar decurge pentru noi din construirea acestui port, căci, nu numai că ar fi un loc de abordagiu pentru toate navele ce plutesc pre Marea-Negră, dar încă ar deveni pentru comerțul nostru adevărata deschidere a tracheei sale respirătoare, permițându'i a se exercita pre Marea și în timpul iernei.

Pre lingă acesta esistența unui asemenea mare port ar ave cea mai mare influență asupra înfrățirei ce avem datorita de a urmări cu locuitorii Dobrogei, căci ni-ar pune în cea mai frecventă și cea mai strinsă relațiune cu ei.

Drumul de fer d'între Kiustinge și Cerna-voda va fi marea arteră a comerțului și a civilizațiunei române preste Dunărea: inse pentru acesta este necesitate, absolută necesitate, de a se lega cu el căile noastre ferate, și prin urmare construirea unui pod preste Dunărea. In fața Cernavodei, Dunărea nu presintă de cît lățimea de 380 metri și 15 arcuri de peatră ar fi suficiente pentru lungimea podului. Marea insulă a Dunărei mărginită dinspre România de Brațul numit Borcea, de și mlăștinasă în mare parte, presintă însă locuri uscate și acoperite de păduri; prin această insulă se pôte așterne ușor un terasament de trei metri înălțime care n'ar fi nici-o dată întrecut de nivelul apelor de revarsare, când acest terasament ar începe la satul Cegani unde Borcea are lățimea de 130 metri, și ar urma apoi prin pădure pre la sudul lacului Cobolcic, și apoi pre la răsăritul, lacului Periatul, spre a ajunge la pichetul cu No. 197 din fața Cernavodei.

TERELE ROMANE SUPUSE ALTOR NAȚIUNI.

Basarabia.

—Care sunt confiniile Basarabiei ?

—Confiniile Basarabiei sunt : la nord și est Rusia, la vest România și Bucovina, la sud România și o parte din Marea Négră.

—Care este întinderea Basarabiei ?

—Basarabia are 860 miliarde geografice patrate.

—Câți locuitori are Basarabia ?

—Basarabia are peste 1,300,000 locuitori, din care la 600,000 sunt Români.

—Sub acui stăpânire stă astăzi Basarabia ?

—Basarabia stă astăzi sub stăpânirea Rusiei.

--Tot-dé-una a fost Basarabia sub stăpânirea Rusiei ?

—Ba nu, până la anul 1812 ea era a Moldovei.

—Cum a trecut Basarabia de la Moldova la Rusia?

—Ast-fel: când Stefan cel Mare, Domnul cel vestit al Moldovei era aproape de a muri, a ținut Moldovenilor: „Inimicii noștri sunt mulți, și voi nu veți putea ținea mult timp pept cu ei. Deci socotința mea este, să nu vă încredințați nici leșilor, nici Ungurilor, căci cei mai mari inimici ai noștri sunt Turcii, pe cari trebuie să căutăm a'i îmblânzi. Murind eu, atunci voi să căutați a vă împăca cu ei, căpătând însă neatârarea legilor voastre bisericești și politicești, și se faceți cu modul acesta o pace onorabilă. Puteți ale da și un dar anual numai și ei la nevoie se vă apere țeara de inimici.

Dacă însă din contra vi s'ar propune alte condițiuni, nu pregetați, mai bine a muri cu arma în mână apărând legea și libertatea patriei voastre, de cât se le lasați pe amândouă în mâna inamicilor voștri.

Deci murind Stefan cel Mare, Moldovenii

făcură după cum li dîsesă elū, și la anul 1511, Bogdan fiul lui Stefan, trimițînd pe logofătul Těutu, căpătă de la Sultanul Turcilor pacea propusă de Stefan, plătiindu-i și un dar anual pentru ca să le apere la la nevoie țeara de inimici.

Dar Turcii nu fură de bună credință în această invoeală; căci la anul 1812, rădicănduse Rușii cu resbel contra Turcilor, aceștia fură învinși și cerură pace; dar Rușii li dîseră că vor face pace cînd ei (Turcii) li vor da Principatele Române—Turcii nu primiră această cerere nedreaptă.—Rușii bătură și de a doua oară pe Turci, și ei ca se scape fură nevoiți a li da Basarabia, și se făcu pace. Iată cum Turcii ne-au aparat de inimici!

De cine se administrează astăzi Basarabia?

—Basarabia se administrează astăzi de către un Guvernator cu reședința în Chișinău.

—Care sunt riurile cele mai însemnate ale Basarabiei?

—Basarabia se află între două riuri mari,

intre Prut la vest și Nistru la ost. Afară de aceste două riuri mai sunt: Rântul și antiqua Bâcul ce se varsă in Nistru.

—Cum este pământul Basarabiei in privința orografică?

—Cea mai mare parte a Basarabiei, și mai cu seamă cea sud-ostică este șes, alcătuituindu-se din câmpii întinse de pășuni grase, și numai in partea nordică are pre pucine undulațiuni deluroase.

—Care sunt produsele Basarabiei?

—Pământul Basarabiei produce, dintre animale: vite albe, turme de oi, porci, herghelii de cai cu care face mare comerțiu, etc. Dintre grâne: grâu, sacară, orz, ovăs. popușoiu, via in unele locuri dă vin bun: fructele arborilor roditori sunt pre puține. Păduri sunt foarte puține in Basarabia, și lemnul este rar, pentru aceasta locuitorii din partea de gios, se servesc la foc cu stuh și gunoiu uscat numit tizîc.

—Câte ținuturi are Basarabia?

—Basarabia are 10 ținuturi: 1 Hotinul, 2 Soroca, 3 Bălțile, 4 Orheiul, 5 Khișinăul,

6 Tighina, 7 Cahulul séu Frumoasa, 8 Cetatea-Albă, 9 Bolgrad și 10 Ismail.

1. Ținutul Hotinul.

Ținutul Hotinul cu capitala Hotinul lângă Nistru, odinioară una din cele mai mari și mai tari cetăți ale Moldovei, iar astăzi una din cele mai tari ale Rusiei de meadă-și; cetate renumită în istoria Moldovei pentru multe rebele ce se făcură aici între Moldoveni, Poloni, Cazaci, Tatars, Ruși și Turci.

Lipcanii, Bricianii și Securenii politicoare. Medinșii lângă pârăul Racoveț prin care se mărginesce acest ținut.

2. Ținutul Soroca.

Ținutul Soroca cu capitala Soroca lângă Nistru, din vechime fu una din cele mai de frunte cetăți moldave despre Polonia; de la ea peste Nistru este în Podolia *Cerimovca*, cetate vechiă, moldavă, faimoasă în istorie.

Ștăcul are trecătoare peste Nistru în Podolia la Movilău.

3. Ținutul Bălților.

Ținutul Bălților cu capitală Bălțile lângă Reut, este în mijlocul țerei, aici se face un iarmaroc mare de vite în luna lui August.

Folescii și Sculenii lângă Prut cu trecătoare în Moldova.

Wadul Rașcovului, sat mare cu trecătoare peste Nistru la Rașcov în Podolia.

4. Ținutul Orhei.

Ținutul Orhei cu capitala Orhei cetate vechiă, e renumit acest loc pentru varul, cel mult și bun ce se scote, și se transportează și prin alte țeri.

Sirca, Telenescii și Crăulenii cu trecătoare peste Nistru în Podolia la Dubasari.

5. Ținutul Kisinău:

Ținutul Kișinău cu capitala Kișinău lângă apa Bîcului, este capitala Basarabiei, reședința Guvernatorului și a Arhiepiscopului de rital orientat; are un Liceu, un seminarium, școli primare, și mai multe case și grădini frumoase.

Țuțora de a stânga Bîcului polițioră.

Lăpușna lângă riul cu asemenea numire, din vechime era capitala ținutului Lăpușna.

Hăngescii (Hăntescii) mai în jos de Lăpușna polițioră.

6. Ținutul Tighina.

Ținutul Tighina séu Benderul cu capitala Tighina lângă Nistru; în vechime se numia *Oșusa* (cetatea șerpelui), e renumită în istorie pentru multele bătălii urmate aici: are trecătoare peste Nistru la Tiraspoli. Tighina este însemnată pentru ferăriile séle cu care face mare comerțiu.

Caușeni și Guza galbină sunt târguri.

7. Ținutul Frumoasa.

Ținutul Frumósa séu Cahulul cu capitala Cahul.

Traianul spre miadă-și târg.

8. Ținutul Cetatea-Albă.

Ținutul Cetatea-Albă séu Achermanul, cu capitala Cetatea-Albă, lângă lacul Nis-

trului, cetate foarte însemnată în istorie prin mai multe bătălii urmate aice. Ea au fost a Moldovenilor, a Muntenilor, a Turcilor și a Rușilor. Cetatea-Albă făcea mare comerț pe Marea Neagră.

9. Ținutul Bolgrad.

Ținutul Bolgrad cu capitala Bolgrad, politic regulat zidită și stradele largi; are un liceu, și o imprimerie.

10. Ținutul Ismail.

Ținutul Ismail cu capitala Ismail, are un liceu și un seminarium. Ismailul este cetate celebră în istorie pentru mai multe bătălii urmate aice.

Alte politici mai sunt: Renii, Chilia, și Vâlcovul.

B u c o v i n a.

---Care sunt confiniile Bucovinei?

—Confiniile Bucovinei sunt: la apus Transilvania și Marmorosul; la meadă-noapte

Galiția, la răsărit Basarabia și Moldova, și la meadă-și Moldova.

—Care este întinderea Bucovinei?

—Bucovina astăzi are 163 miliarde geografice patrate; dar împreună cu partea ce se numără la Galiția are 350 miliarde geografice patrate.

—Câți locuitori are Bucovina?

—Bucovina are la 700,000 locuitori din care mai mult de jumătate sunt Români.

—Sub a cui stăpânire stă astăzi Bucovina?

—Bucovina stă astăzi sub stăpânirea Nemților.

—Tot-de-una a fost ea sub stăpânirea Nemților?

—Ba nu. Până la anul 1777 ea era a Moldoviei.

—Cum se face că de la Moldova a trecut la Nemți?

—Acésta este o istorie de care Români își vor aduce aminte tot-dea-una cu durere!—Iată cum ne-au luat'o Nemții: Ei vădând că Bucovina era una din părțile Moldovei cele mai frumoase și abondente,

își puseră ochii pe dânsa. Așa dar, încă din anul 1774, intrară în Bucovina sub pretest să apere Galiția de Tatars; și făcând o chartă o trimisiră la Sultanul Turcilor, cerând se li deie voie se facă numai un drum mai de-adreptul spre Galiția, pentru ca s'o pótă apăra de Tatars, după cum am mai dis. Sultanul necunoscând scopul Nemților, incuviință a li da Bucovina. Și așa în loc se ni fie de vre un folos suzeranitatea căpătată de la Sultanul Turcilor, ea ne fu de o mare pagubă!

Domnul care era atunci în Moldova, Grigorie Ghica, protestă energic contra acestei nedreptăți făcute României, cerând de la Sultanul respectarea tratatelor, și inapoirea Bucovinei. Dar ce folos, în loc ca Sultanul se asculte astă dreaptă cerere a Domnului Moldovei, el se infurie și mai tare. Deci trimisă un Pașă turcesc la Iași, ca, sau viu sau mort să prindă pre Ghica și să'lu ducă la Constantinopole. Așa, ajungând Pașa la Iași, se duse la Beilic (loc unde trăgea turcii); și pentru ca să e-

secute ordinul ce avea, el recurse la înșălăciune; prifăcându-se că e bolnav, trimisă răspuns lui Ghica ca să vină să'l vadă, având ai comunica nisce vesti bune și importante. Ghica neprevădând cursa, aderă la invitarea lașului turc. Când vădu turcul pe Ghica in lațul seu, l'au pus pe o sofă lângă elu și ordonă să'i deie cafe și ciubuc după obiceiul Turcilor. Inicerii fiind înștiințați despre acésta, când li se dădu semn de cătră Pașa, năvăli ca turbați asupra nenorocitului Domn, și incepură al măcilări cu iartaganile. Grigorie Ghica fiind om corpolent se luptă și elu cu dânșii cât putu, până ce in urmă cădu victimă păgănilor.

Sultanul priimind capul lui Grigorie Ghica, fu incredințat că ordinul seu se esecută, și trimisă Domnū Moldovei pe un fânariot Constantin Moruz, care se uni la toate nedreptățile și mișeliile Turcilor.

La anul 1849 Bucovina s'a înalțat la demnitate de Ducatū.

— Care sunt riurile principale ale Bucovinei?

— Riurile cele mai insemnate ale Bucovi-

nei sunt: *Nistrul* ce face marginea despre nord a țerei, *Brutul*, *Ceremușul* ce face margine despre *Pocuția*, *Siretiul*, *Suceava*, *Moldova* și *Bistrița*.

—Cum este pământul Bucovinei în privința orografică?

—Pământul Bucovinei mai tot este muntos, alcătuit fiind din poalele Carpaților; acești munți sunt acoperiți de păduri și codri, între acărora lemn se înseamnă mulțimea fagilor care au și dat numirea țerei, căci Bucovina în limba slavonă, însemnează *Fagina* sau țara fagilor.

—Care sunt produsele Bucovinei?

—Din minerale în sinul munților are aur, argint, aramă, plumb, fer și sare, din vegetale: grâu, popușoi, (porumb), orz, ovăs, sacară, hrișcă, ină, cânipă, fasole, bob, mazere, etc. Din animale: cai buni, vite albe, oi, iar albinele se cultivă cu mare îngrijire.

—De cine se guvernează astăzi Bucovina?

—Bucovina se guvernează astăzi de către un guvernator cu reședința în Cernăuți.

—Cum se imparte astăzi Bucovina?

—Bucovina proprie se imparte în 6 cercuri, cu 243 sate.

—Care sunt cele șese cercuri ale Bucovinei?

—Sunt următoarele: 1 Al Contimanului, 2 al Cernăușilor, 3 al Rădăușilor, 4 al Sucevei, 5 al Câmpul-Lungului și al 6 al Vișnișei.

—Care sunt polițiile Bucovinei?

—Polițiile Bucovinei sunt:

Cernăuți lângă Prut, capitala Ducatului Bucovinei, reședința Guvernatorului și a unui Mitropolit de rital oriental; acest Prelat când era Bucovina a Moldovei, își avea reședința la Rădăuți. Episcopia au fost înființată de cătră Alecsandru cel Bun, ca și cea de la Roman din România Moldovă. Nu de mult s'au ridicat la demnitatea de Mitropolie. Politia astăzi este bine aranjată având zidiri și strade foarte frumoase, are o Universitate, un Seminarium, un Liceu, o școlă reală și la 16 mii locuitori.

Siretiul lângă riul Șiretiul, la marginea

despre Moldova, în fața cu Mihaileni, cetate vechiă.

Rădăuți nu departe de riul Suceava, oraș vechi când Bucovina era a Moldovei, la Rădăuți se afla reședința Episcopului, care după trecerea Bucovinei sub Austria se strămută la Cernăuți.

Suceava lângă riul Suceava aproape de marginea Moldovei în fața cu Burdujeni, cetate veche, fondată încă de Daci, e renumită în Istoria Moldovei, căci ea au fost reședința Domnitorului, a Mitropoliților un timp îndelungat, și una din cetățile cele mai mari, fortificată fiind cu muri și șanțuri. În pregiurul ei se ved și astăzi ruini din vechia cetate. În oraș este de însemnat biserica Sântului Ioan, fondată de Alecsandru cel Bun unde se află și rămășițele (ósele) acestui Sânt, și care tragă la închinare pe mulți religioși. Biserica este supusă Mitropolitului Moldovei, are un liceu.

Câmpu-Lung oraș mic lângă Moldova.

Vișnița lângă Cerimușu, are un gimnasiu.

Afară de aceste orașe din Bucovina pro-

prie, dincolo de Cerimușu, in Pocuția, care mai înainte făcea parte din Bucovina, iară acum din Galiția, mai sunt: Cutea, Snea-tinul, Colomeia, Delatinul, Orodenca și Obertinul.

In anul 1871 August 15, la monastirea Putna, ce este zidită de Stefan cel Mare, și unde se află și mormântulă seu, fu o serbare splendidă in memoria acestui Erou ală Românilor. La această serbare luară parte Româniă din tóte țerele și a căroră numer se urcă la 3000. Cu acéstă ocașiune se depuse pe mormântul lui Stefan o urnă de argint, commemorativă eroului român, impreună și cu trei flamure frumóse lucrate in aur de cătră Dómnele române.

Transilvania.

—Căre sunt confiniile Transilvaniei?

—Confiniile Transilvaniei sunt: la răsă-rită Romănia Moldovă, la meadă-đi Mun-teană, la meadă-noapte Crișiana și Marmo-rosul și la apus Timișiana și Crișiana.

—Care este întinderea Transilvaniei?

— În Transilvania sunt la 3,000,000 locuitori, de diferite națiuni, din care majoritatea sunt Români.

—De unde și-a luat numele Transilvania?

—Transilvania și-a luat numele de la cuvintele latine *trans* peste și *silva* pădure adică țera de peste păduri.

—Cum se mai numesce Transilvania?

—Transilvania se mai numesce și *Ardeleu*; cuvânt compus din *Aria*, loc drept, și din *dealu* loc rădicat; pentru că Transilvania în năuntru este plană (șes) și pe la margini încungiurată cu munți.

—Care sunt riurile cele mai mari ale Transilvaniei?

—Riurile cele mai mari ale Transilvaniei sunt: *Mureșul*, *Fărnoa*, *Aurariul*, *Samșul* și *Oltul*.

—Cum este pământul Transilvaniei în privința orografică?

—Pământul Transilvaniei este încungiurat de toate părțile cu munți numiți *Alpii*

Transilvaniei, și cari fac parte din sistemul munților Carpați, și numai în centru este podiș (plană).

—Care sunt produsele Transilvaniei?

—Pământul Transilvaniei de și este mai tot muntos, însă are și locuri indestul de roditoare. Din vegetale se însamnă : popușoiu (porumb), grâu, sacară, orz, ovės, malaiu, linte, ină, cânepă, fasoli, pepeni, cartofe, tutun; viile produc vin bun. Arborii roditori dau : mere, pere, prune, persici, nuci, cireșe, vișine, gutăi, etc. iar munții sunt acoperiți cu feluri arbori neroditori, buni pentru construcțiuni și de foc. Dintre animale produce : boi, bivoli, oi, cai, capre, porci, urși, lupi, vulpi, porci selbatici, cerbi, căprioare, paseri domestice, albine și în riuri pesci gustoși.

Dintre minerale: pământul Transilvaniei este cel mai bogat din Europa în privința minelor de aur, mai cu deosebire în munții despre Crișiana; apoi mai este argint, aramă, fer, plumb, mercur, puciosă, păcură și sare multă.

—Cum se împarte firesce Transilvania?

—Transilvania se împarte firesce în trei

regiuni : a *Mureșului*, a *Oltului* și *Samceșului*. Iar în respectul administrativ se împarte în mai multe districte sau comitate.

— Care sunt locurile principale ale Transilvaniei ?

— Locurile principale ale Transilvaniei sunt :

Sibiul cu aproape 30,000 locuitori, lângă riul *Sibiul* ce dă în *Olt*, capitala Transilvaniei, reședința Mitropolitului român-neunit ; are o academie de legi, un gimnasiu catolic și altul protestant, un seminariu pentru clerul român-neunit, mai multe școli primare și o școală comercială. La anul 1599, între *Sibiu* și *Selimberg*, *Mihaiu Brașul* repurtă o strălucită victorie asupra Transilvanilor, Ungurilor, și Polonilor și care îl făcu Domn și peste Transilvania.

Brașiovul în ținutul numit țera *Bêrsei*, nu departe de *Olt*, cu 40,000 locuitori ; are un gimnasiu românesc, unul protestant, și unul catolic ; este orașul cel mai frumos și industriuos, face cel mai întins comerț cu toate țerile vecine.

Alba Iulia la gura Ampoiului lângă Mureșu, in evul de mijloc fu reședința principilor Transilvaniei, astăzi este scaunul Arhiepiscopului Romăn-unit, și al episcopului catolic; are un Seminarium catolic, un gimnasiu, un observatoriu astronomic și o monetărie. Este insemnat in istoria Romănilor, căci Mihai Bravul când se făcu Domn și peste Transilvania își așeză reședința in Alba-Iulia.

Clușii lângă Sameșul mic cu 25,000 locuitori, are mai multe stabilimente de învățătură.

Târgul Mureșul lângă Mureșul de sus.

Blasiu reședința mitropolitului romăn-unit, are un liceu, un Seminarium și o scôlă preparandală.

Bistrița lângă riul cu asemenea numire ce se varsă in Sameșul mare, cu 16,000 locuitori.

Turda lângă riul Aurariu; acest loc este insemnat in istoria Romănilor prin un eveniment foarte trist pentru romăni; căci aici cădu Mihai Bravul, la anul 1601, stră-

puns într'un mod asasin și barbar, de că-
tră Unguri.

Desiul la confluența Sameșului mic in
cel mare.

Uasand nu de parte de Bistrița, oraș
curat românesc, este capitala districtului cu
acest nume; are un liceu Român și o școală
preparandală.

Itatieg oraș curat românesc: în departare
una oară de aice este satul Gradiște, chiar
pe ruinele vechei cetăți Sarmisagetusa séu
Alpia Traiană; aice și astăzi se găsesc și
se sapă felurite obiecte antice romane.

Șagarașul lângă Olt, este insemnat in
istorie, căci Radu-Negru, de aice veni in
România Munteană, șiși așeză reședința la
Câmpul-Lung.

Sherla lângă Sameșul mic, este reședința
unui episcop român-unit, aice este întâiul
castel de închisoare al Transilvaniei.

Cetatea de Baltă aproape de Blaș; in e-
vul-mediu era proprietatea Domnilor Români.

Abrudua cu miniere de aur; este insem-
nat in istorie, pentru biruințele repurtate

de Români la anul 1848 sub comanda eroului A. Iancu.

T e m i ș i a n a .

—Care sunt confiniile Temeșianei?

—Confiniile Temeșianei sunt: la meazănoapte Crișiana de care se desparte prin riul Mureș; la răsărit Transilvania și România, de care se desparte prin Carpați, la mează-și Dunărea și la apus Ungaria, de care se desparte prin riul Tisa.

—Care este întinderea Temeșianei?

—Intinderea Temeșianei este de 500 mi-
liare geografice patrute.

—Câți locuitori are Temeșiana?

—Temeșiana are ca la 1,500,000 locu-
itori, din care majoritatea sunt Români, cei-
alți de diferite națiuni.

—Care sunt locurile principale ale Teme-
șianei?

—Sunt următoarele:

Temizióra este capitala Temeșianei, re-
ședința Guvernatorului civil și militar, sca-

unulū unui episcop neunit și al unui episcop catolic ; are mai multe fabrice de postav, de pânză, de hârtie etc. etc.

Lugoșul reședința unui episcop românunit ; prejmetele Lugoșului dau vin bun.

Meadia lângă riul Cerna, renumită pentru isvórele sale cele sulfuróse, cunoscute încă din timpurile Romanilor, numite atunci Băile lui Ercole ; isvórele sunt 22 la număr și cu o temperatură de la 32 pêne la 42 grade Reomiur.

Lipova lângă Mureș, are minere de sare și cariere de pétră. Verșeușul, Oravicia, Sabaeșiușul, Rușava, Biserica-Albă, Balanca nouă și Panciova sunt politióre.

Temișiana și-a luat numele de la riul Temeșul. Ea face parte din Imperiul Austriac.

C r i ș i a n a .

—Care sunt confiniile Crișianeii ?

—Confiniile Crișianeii sunt : la răsărit

Marmorosul și Transilvania; la miadă-și Temișiana de care se desparte prin Mureș, la apus și miadă-nópte Ungaria de care se desparte prin riul Tisa.

—Care este întinderea Crișianeii?

—Intinderea Crișianeii este de 560 miliarde geografice patrute.

—Câți locuitori are Crișiana?

—Crișiana are la 1,500,000 locuitori, parte români, parte unguri.

—Care sunt locurile principale ale Crișianeii?

—Sunt acestea :

Debreșinul are un liceu reformat, și un gimnasiu catolic. Industria și comerțul a-cole este mare, având felurite fabrice de sopen, de pânză, etc.

Satu-Mare reședința unui episcop catolic, cu un gimnasiu și un Seminarium; are fabrice de pânză și mine de sare.

Arbea-mare reședința unui episcop român-unit și a unuia catolic: are o academie de legi, un seminarium, și un gimnasiu și fabrice de mătasă.

Bechișul, *Giula* și *Aradul*, reședința unui episcop român-neunit, are un seminarium românesc și un gimnasiu catolic.

Crișiana și-a luat numele de la cele trei râuri ce isvoresc d'în munții Transilvaniei: *Crișul rapid*, *Crișul negru*, și *Crișul alb*, care uninduse câte trele se varsă în Tisa la Ciongrad.

Crișiana face parte din Imperiul Austriac.

Marmorosul.

— Care sunt confiniile Marmorosului ?

— Confiniile Marmorosului sunt : la răsărit și miadă-nópte Galiția și Bucovina de care se desparte prin Carpați ; la miadă-și Transilvania de care se desparte prin Carpați și râul Sameș, și la apus Temeșiana și Ungaria.

— Care este întinderea Marmorosului ?

— Intinderea Marmorosului este de 300 miliarde geografice patrute.

— Prin ce este însemnat în istorie Marmorosul ?

— Marmorosul este însemnat în istoria Românilor, căci la anul 1341 Bogdan Dra-

goș, Duce Român, veni din Marmoros in Moldova și așeză Domnia la Suceava.

Marmorosul se ținea mai înainte de Transilvania, apoi de districtul Tessian, astăzi se ține de Comitatul Cassovei, făcând parte din Imperiul Austriac.

—Care sunt locurile principale ale Marmorosului?

Sunt acestea :

Rona in partea de sus a Tisei, însemnată pentru salinele sale ce dau pe fiecare an la 40,000,000 ocă.

Sigetul lângă Tisa, are doue gimnasil, unul catolic și unul reformat, el face mare comerciul cu sare.

Vinarul insemnat pentru vinul seu și pentru comerciul ce'l face cu vite.

Bai-amare în marginea despre Transilvania, insemnată pentru minerele și monetăria sa.

Baia de sus are minere de aur și de argint. Moncastru, Ilustu, Câmpul-Lung, Viscul polițiore.

Caligrafii de Roșculescu.	50.
Bilete de Septămână.	50.
Catihisū moralū micū.	30.
Catihis elementarū.	50.
Geografia Țerilorū Române cu Dobrogiā de Const. Galin. Ediț. a 7-a.	60.
Charta Țerilor Române cu Dobrogiā dresată de Roșcu- lescu, cu districtele colorate.	1 50.
Planiglobul colorat, format mare de Roșculescu.	1 20.
Asia colorată, format mare.	1 20.
America „ idem	1 20.
Atlasū, compusū din mai multe chărți, cu charta Im- periului Roman, gravată de Roșculescu și cu Dacia.	6 —
Agrimensura. cu 84 figuri de Theodoru.	2 —
Metoda de Ahn, pentru limba francesă	1 20.
Metoda de Ahn, pentru limba germană.	1 20.
Ami illustré.	1 —
Dialoguri franceso-române, cu mai multe bucăți tra- duse din literatura română, & &.	1 70.
Elemente de Sciințe Naturale de G. Hrisoscoleu	50.
Prescurtare din Noul Testamentū de Sionū.	80.
Carte de lectură cu stilul epistolar, de Petrini, ediț. VII.	30.
Istoria Românilor, de Hrisoscoleu.	1 —
Catihisul Dogmaticū, pentru Seminariī și Lincee.	1 —
Curs de Agricultură, cu stampe, de Rătescu.	2 —
Desemnul liniar, pentru băeți și fete.	2 —
Evangelia, cu explicațiuni.	1 —
Manual de filosofie, de Florantin.	4 —
Morala Creștină, de Vamva.	2 —
Prospectū Gramaticalū asupra Dialectului lui Homer și Herodot, de V. M. Burla.	2 —
Gramatica Română după metodu intuitiv, de prof. V. Ionescu (Partea Etimologică).	1 —
Regulamentul de Ordine și Disciplină pentru scólele Primare din 24 Iunie 1879.	50.